

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Ο πρώτος σταθμός του ΣΑΠ

Ημερολόγιο
2021

Λιμένας Πειραιά

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

📍 Πλ. Λουδοβίκου 1 Μέγαρο ΗΣΑΠ Πειραιά, 1^{ος} όροφος, Τ.Κ. 185 31 ☎ 210.5228664 - 5233865 - 210 4190755 - 210 4221488 📠 210.5243451 🌐 www.somsyntaxiouchon-isap.gr ✉ info@ssisap.gr

Εγκρ. Απόφ. 961/71-4284/72-2816/76-2493/85-1033/85-2159/97-3175/04-6220/08-64/12-258/15 | Ιδρυτικό μέλος της Α.Γ.Σ.Σ.Ε.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ρουσιός Ευθύμιος
Πρόεδρος

Ζαχαρίας Ιωάννης
Αντιπρόεδρος

Μπροκώτσας Νικόλαος
Γεν. Γραμματέας

Αρβανίτης Γεώργιος
Αν. Γραμματέας

Μαντάς Μιχαήλ
Ταμίας

Χειμώνας Ιωάννης
Αναπλ. Ταμίας

Κουλοβασιλοπούλου
Φωτεινή
Έφορος

Ντρης Λάμπρος
Μέλος

Τριανταφύλλου
Τριαντάφυλλος
Μέλος

Μπασιάς Αναστάσιος
Μέλος

Μπονόρος Ηλίας
Μέλος

Ελεγκτική Επιτροπή

Χειμώνας Ευάγγελος
Πρόεδρος

Κλημαντίρης Νικόλαος
Γραμματέας

Μαζούρης Ιωάννης
Μέλος

Γεωργιάδης Αντώνιος
Μέλος

Βαλιάνος Πέτρος
Μέλος

*Ας προσπαθήσουμε να γίνουμε εμείς το φωτεινό αστέρι,
που θα φωτίζει και θα οδηγεί τον δρόμο και τη ζωή των αλλήλων.
Ας είναι για όλους το νέο έτος 2021, έτος ελπίδας,
αισιοδοξίας, προόδου και δημιουργίας.*

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Το Ημερολόγιο
του έτους
2021

είναι αφιερωμένο στην κοινή πορεία
του Πειραιά, της νεώτερης ιστορίας και
του πρώτου αστικού σιδηροδρόμου
που συνέδεσε τον Πειραιά με την Αθήνα, το 1869.

Ο Πειραιάς, το πρώτο λιμάνι της χώρας είναι το κέντρο της Ελληνικής ναυτιλίας που στο διάβα των αιώνων λόγω της γεωγραφικής του θέσης υπήρξε κέντρο εμπορικής δραστηριότητας στην υψηλίστη συμμετέχοντας σε όλα τα ιστορικά δρώμενα. Ο Πειραιάς αποτελεί την πύλη της Ελλάδας και κομβικό σημείο για τις διεθνείς μεταφορές, αποτελεί ένα διεθνές ναυτιλιακό και εμπορικό κέντρο στο σταυροδρόμι των τριών ηπείρων. Ο Πειραιάς της νεώτερης εποχής του Ελληνικού Κράτους συνεχώς αναβαθμίζεται και παρουσιάζει τη δική του πολύπλευρη ταυτότητα, προβάλλει το παρόν και το δικό του μέλλον. Ένα μέλλον αντάξιο της μεγάλης ιστορίας του και της πλούσιας κληρονομιάς του. Σε όλη του αυτή τη νεώτερη ιστορία δεν μπορεί να παραβλέψει κανείς την συνεισφορά των ΣΑΠ-ΕΗΣ-ΗΣΑΠ-ΣΤΑ.ΣΥ που έχουν αγκαλιάσει τον Πειραιά από το 1869 και έχουν προσφέρει πολλά στην ανάπτυξη και την επέκταση του Πειραιά και συνεχίζουν να προσφέρουν. Πειραιάς και ΣΑΠ-ΕΗΣ-ΗΣΑΠ-ΣΤΑ.ΣΥ είναι αλληλένδετοι κρίκοι, στενά συνδεδεμένοι με την ιστορία της πόλης του Πειραιά και της μείζονος περιοχής.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Το λιοντάρι του Πειραιά αποτέλεσε για χρόνια το σύμβολο μιας πόλης, ο άγρυπνος φρουρός του λιμανιού, αλλά και σύμβολο της δύναμης και της πνευματικής κυριαρχίας της πολιτείας όπου δέσποζε. Σήμερα φυλάει την είσοδο του Ναυστάθμου της Βενετίας αφού το άρπαξε ο Μοροζίνι το 1688 και το μετέφερε εκεί. Αντίγραφο του λέοντα δεσπόζει στην είσοδο του Πειραιϊκού προ-λιμένα, φιλοτεχνημένο από τον γλύπτη Γεώργιο Μέγκουλα.

11 Ιουλίου 1833 γίνεται η ανακήρυξη της Αθήνας ως έδρα Κυβερνήσεως του Ελληνικού Κράτους. Όμως ο ταξιδιώτης, ο περιηγητής, ο επισκέπτης που έρχεται να μελετήσει τις πολυθρύλητες αρχαιότητες της νέας πρωτεύουσας του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους το πρώτο που αντικρίζει φθάνοντας στον Πειραιά είναι ένα αδιαμόρφωτο λιμάνι.

Πλήρης εγκατάλειψη «Ερήμη και άδεια η ωραία και περιορισμένη δεξαμενή, χωρίς αποβάθρα και βοηθητική σκάλα αποβίβασης.... μια ντουζίνα φουκαριάρικων καλυβών φτιαγμένων από συκολλημένο χώμα και σανίδα...» έτσι περιγράφει ο Ludwig Ross το κεντρικό λιμάνι στα 1832 «Ολίγαι ξύλιναι οικίαι και ένα ξενοδοχείον», σημειώνονται στα τέλη του 1835. Αλλά και τ' απομεινάρια από το θέατρο της Ζέας και το ευρύχωρο του Διονύσου, από τον τάφο του Θεμιστοκλή και τα λατομεία στην Πειραιϊκή, από τα Μακρά τείχη και το φρούριο της Καστέλλας. Μαρτυρίες του χώρου, που απηχούν, κυρίως, την αίγλη της κλασικής πόλης. Τεκμήρια, ανεπαρκή, για να συμπληρώσουν την εικόνα στα μάτια του επισκέπτη, ικανά, όμως να τροφοδοτήσουν την εικασία και να υποκινήσουν την έρευνα. Το ρεύμα των πε-

ριηγητών σταματά με την έναρξη του Αγώνα. Από το 1821, στο λιμάνι καταφεύγουν οι πρόσφυγες της Αθήνας, περιμένοντας τη μεταφορά τους προς ασφαλέστερους τόπους. Ο Γεώργιος Ψύλλης περιγράφει στα απομνημονεύματά του «Εδώ εύρομεν πλήθος γυναικοπαίδων εσκηνωμένων πέριξ της Μονής του Αγίου Σπυρίδωνος και υπό τας σκιάς του μικρού ελαιώνος, διότι η τε αυλή και τα δωμάτια και ο νάρθηξ και αυτή η εκκλησία ήτο πλήρης γυναικών, παιδιών και γερόντων...». Στο διάστημα αυτό γίνονται και δύο ανεπιτυχείς απόπειρες εποικισμού της περιοχής από Υδραίους το 1822 και τρία χρόνια αργότερα από Ψαριανούς. Οι Αθηναίοι ιδιοκτήτες της γης, αλλά και το μοναστήρι, που κατέχει πολλές εκτάσεις, αντιτάσσονται στην προσπάθεια των Ψαριανών για την εγκατάστασή τους στην περιοχή. Ο συνοικισμός των Ψαριανών δεν πραγματοποιείται και ο Πειραιάς εξακολουθεί να είναι ακατοίκητος. Στα επόμενα χρόνια του αγώνα, η μάχη του Αναλάτου και ο θάνατος του Καραϊσκάκη στα 1827, φέρνουν στο προσκήνιο των ιστορικών γεγονότων του Πειραιά. Το μοναστήρι του Αγίου Σπυρίδωνα καταστρέφεται ολοκληρωτικά. Όμως, οι υποτυπώδεις εμπορικές συναλλαγές συνεχίζονται στις καλύβες γύρω από το κεντρικό λιμάνι. Οι λίγοι μικρέμποροι που εγκαθίστανται μόνιμα εδώ από το 1829, συγκροτούν τον πρώτο πυρήνα εποίκων της νεότερης πόλης. Στα 1832, καταγράφονται 35 κάτοικοι, ενώ υπάρχουν πληροφορίες και για 3-4 λιθόκτιστα εργαστήρια. Η σημαντική γεω-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

γραφική θέση του τόπου τον κατατάσσει τότε στις υποψήφιες περιοχές για να γίνει πρωτεύουσα του κράτους, η οποία πρόκειται να μεταφερθεί από το Ναύπλιο. Όμως υπήρχε ο προβληματισμός πως μπορούσε κανείς να εγκαταστήσει το παλάτι στην άκρη της θάλασσας, όπου, με την έλλειψη ενός αρκετά δυνατού στόλου, θα βρισκόταν στην εμβέλεια των κανονιών κάθε εχθρικού σκάφους; Ενώ στην

Αθήνα, το ίδιο το όνομα της πόλης, οι αναμνήσεις, τα ερείπια της αρχαιότητας, η υγιεινή θέση, η μεγαλύτερη ασφάλεια, η ελεύθερη διακίνηση προς όλες τις κατευθύνσεις όλα συνηγορούσαν γι' αυτήν. Ο προβληματισμός για τα ζητήματα αυτά καταλήγει στην επιλογή της Αθήνας. Στην περιοχή του Πειραιά, η εποικιστική πολιτική επικεντρώνεται, σε πρώτη φάση, στη διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών για τη δημιουργία ενός συνοικισμού Χίων. Μετά την καταστροφή της πατρίδας τους, το 1822, οι Χίοι την εγκαταλείπουν και μεταναστεύουν στην Σύρο.

Για πρώτη φορά, τον Δεκέμβριο του 1833, αναφέρουν τον Πειραιά ως τόπο της μελλοντικής τους εγκατάστασης. Οι Χίοι της Σύρου γνωρίζουν, πλέον, την ανακήρυξη της Αθήνας ως πρωτεύουσας του κράτους και οραματίζονται τα συνεπαγόμενα ποικίλα οφέλη. Οι Χίοι προσβλέπουν στη νέα πατρίδα. Εδώ εναποθέτουν τις ελπίδες τους δίπλα στη νέα πρωτεύουσα. Η τελευταία από την άλλη, δεν μπορεί να λειτουργήσει δίχως το επίνειό της. Η εντολή για την ανέγερση του Πειραιά έχει δοθεί στις 19 Δεκεμβρίου 1833. Η γέννηση της νεότερης πόλης του Πειραιά έχει δρομολογηθεί. Στις 22 Μαρτίου 1834 καθορίζονται, τελικά, οι στόχοι και μαζί μ' αυτούς η τύχη του Πειραιά. Αποφασίζεται να αναγερθεί ως «πόλη εμπορική και βιομηχανική, πολλὰ υποσχόμενη εξαιτίας της πλεονεκτικής θέσης της, στα-

θερά στα πλαίσια των ιδιαίτερων συμφερόντων της Αθήνας η οποία βεβαίως να μην προορίζεται αποκλειστικά για τους Χίους. Στον Πειραιά λοιπόν οποιοσδήποτε μπορεί να εγκατασταθεί. Παρόλα αυτά οι μελετητές του πρώτου πολεοδομικού σχεδίου σχεδιάζουν με πληρότητα μόνο τον Συνοικισμό των Χίων. Σύμφωνα με το πρώτο αυτό σχέδιο πόλεως, η νέα πόλη με χάραξη κατά το Ιπποδάμειο σύστημα, αναπτύσσεται ανατολικά και δυτικά του δρόμου Πειραιώς-Αθηνών (της σημερινής οδού Γούναρη), ο οποίος λειτουργεί ως η διαχωριστική γραμμή του δεξιού και του αριστερού τμήματός της.

Πρόκειται για έναν μέτριας έκτασης οικισμό, από τον ναό του Αγίου Διονυσίου μέχρι αυτόν του Αγίου Νικολάου. Για την εφαρμογή του σχεδίου πόλεως και τη διασφάλιση της αυτοδυναμίας της περιοχής των Χίων, δρομολογούνται μία σειρά μέτρων διευθέτησης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος». Κυρίως ανακατανομή των ιδιοκτησιών στον Χιακό τομέα για τις παραχωρήσεις εκτάσεων. Οι παλαιοί ιδιοκτήτες πρέπει να ανταλλάξουν τα οικοπεδά τους με εθνικές εκτάσεις σε άλλες θέσεις. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος της εθνικής γης προέρχεται από τα μοναστηριακά κτήματα και την περιουσία του τελευταίου ηγουμένου της Μονής του Αγίου Σπυρίδωνα Μαρμαροτούρη. Εκτός από την περιφέρεια του κεντρικού λιμανιού, οι εκτάσεις του μοναστηρίου εκτείνονται σε σημαντική περιοχή της Πειραικής Χερσονήσου, του Νέου Φαλήρου και του εκτός σχεδίου τομέα βορειοδυτικά. Με διαδοχικές νομικές διευθετήσεις από το 1834 ως το 1842, η πολιτική γης προσαρμόζεται σταδιακά στα δεδομένα, όπως διαμορφώ-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

νονται, τόσο από τον βαθμό ανταπόκρισης των μεταναστών Χίων, όσο και από την κατάσταση της οικονομίας του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Μαζί με τον μικρό αριθμό μεταναστών, που προέρχονται από διάφορες περιοχές της ελεύθερης και της υποδουλωμένης Ελλάδας απευθύνουν αίτημα προς την Κυβέρνηση για την ανακήρυξη του Πειραιά σε Δήμο, βασιζόμενοι στο 7ο άρθρο του Βασιλικού Διατάγματος «Περί σχηματισμού και διαιρέσεως των Δήμων» σύμφωνα με το οποίο «παν μέρος

έχον κατ' ελάχιστον 300 ψυχάς, πρέπει να σχηματίζει ιδιαίτερον Δήμον...».

Στις 22 Οκτωβρίου 1835, 41 κάτοικοι υπογράφουν τη σχετική αίτηση «Οι υποφαινόμενοι κτηματίας και κάτοικοι του Πειραιώς παρακαλούν θερμώς την Βασιλικήν Γραμματείαν ταύτην να τους δώσει την άδειαν να συνέλθουν εις προσδιορισμένην ημέραν δια να εκλέξουν κατά Νόμον την δημοτικήν αρχήν». Στις 23 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους η πρώτη Δημοτική Αρχή ορκίζεται στον μισοερειπωμένο ναό του Μοναστηρίου. Ο Πειραιάς συστήνεται σε Δήμο Γ' τάξης. Στην πόλη εγκαθίστανται οι πρώτες αρχές, ο Υπολιμενάρχης και ο Τελώνης, ο Ειρηνοδίκης, ο Υπομοίραρχος και ο Φρούραρχος. Στο Φρουραρχείο του Πειραιά υπηρετούν προσωρινά αξιωματικοί αποσπασμένοι από τη φρουρά της Αθήνας. Ο Δήμος είναι μάλιστα υποχρεωμένος να τους παραχωρεί δωρεάν τα απαραίτητα καταλύματα. Το Τελωνείο συστήνεται από νωρίς στα 1835. Το λιμάνι όμως υπάγεται για πολλά χρόνια στις Αρχές της Ύδρας ως Υπολιμεναρχείο. Προάγεται σε Κεντρικό Λιμεναρχείο μόλις το 1871. Σχετικά με τη συγκρότηση των Δικαστικών Αρχών για μεγάλο χρονικό διά-

στημα η μόνη δικαστική υπηρεσία είναι το Ειρηνοδικείο που αρχίζει να λειτουργεί το 1836. Ταυτόχρονα με τις υπόλοιπες Αρχές, οι Δημοτικές Υπηρεσίες συγχροτούνται πρωτόλεια, ένας Γραμματέας και τρεις κλητήρες του Δημαρχείου, της Αστυνομίας και της Αγορανομίας. Σε αμέσως επόμενη φάση ο Δήμος επανδρώνεται με έναν εισπράκτορα, έναν γιατρό και τον Δημοτικό Αρχιτέκτονα. Το Αρχιτεκτονικό Γραφείο έχει ένα ιδιαίτερο σύνθετο έργο την εφαρμογή του Σχεδίου Πόλεως, την τοπογράφηση των οικοπέδων και τις κτηματολογικές γνωμοδοτήσεις, τον έλεγχο των οικοδομικών αδειών και την εφαρμογή των στοιχειωδών κανονισμών, το σχεδιασμό και την επίβλεψη της κατασκευής των δημοσίων κτιρίων και του συνόλου των έργων υποδομής. Γενικότερα, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων σύμφωνα με τον Νόμο του 1833. Επικεφαλής των πρώτων δημοτικών υπηρεσιών είναι ο Κυριάκος Σερφιώτης. Υδραίος έμπορος με περιορισμένη βέβαια μόρφωση που όμως σύντομα αναδεικνύεται σε ηγετική φυσιογνωμία του τόπου. Ευθύς, δημιουργικός και αποφασιστικός, διορίζεται για δεύτερη φορά Δήμαρχος το 1837 και παραμένει στα πράγματα έως το 1841. Η Δημοτική αρχή όπως επανειλημμένα αποδεικνύεται από έγγραφα του Δημοτικού Αρχείου, βλέπει με μεγάλη ικανοποίηση τον συνοικισμό των Χίων στην πόλη και προτίθεται να προσφέρει οποιαδήποτε ευκολία για την εγκατάστασή τους. Η προχειρότητα των καταλόγων της εποχής και η αποσπασματικότητα των αριθμητικών δεδομένων δεν μπορούν να οδηγήσουν σε τεκμηριωμένα συμπεράσματα. Το βέβαιο είναι ότι η ταχύτητα εξέλιξης του Χιακού

τομέα, ακόμη και μέχρι τέλος της πρώτης δεκαετίας, δεν είναι ικανοποιητική. Σταδιακά η ιδέα για τη δημιουργία ενός αυτοδύναμου συνοικισμού εγκαταλείπεται, όπως αντίστοιχα συμβαίνει και με

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

την περίπτωση της Υδραϊκής συνοικίας. Η πρώτη επέκταση του Σχεδίου Πόλεως της Υδραϊκής συνοικίας η οποία ουσιαστικά αποτελεί και την πρώτη της πόλης του Πειραιά σχεδιάζεται από τον Δημοτικό Αρχιτέκτονα, τον Βαυαρό G. Lorenzen στις αρχές του 1938. Ο συνοικισμός αυτός εκτείνεται στα νότια του Τεθωνείου, στην προέκταση των δρόμων του Χιακού τμήματος και οριοθετείται από τις οδούς Αντ. Θεοχάρη και Κρεββατά. Τα περισσότερα παραχωρημένα οικοπέδα επανέρχονται στην κυριότητα του δημοσίου καθώς ελάχιστοι κτίζουν μικρές κατοικίες. Παρά την παράταση των προθεσμιών ανοικοδόμησης μέχρι το 1847, οπότε αποπερατώνεται το υδραγωγείο της περιοχής, η βραδύτητα εξέλιξης της Υδραϊκής συνοικίας είναι φανερή τουλάχιστον μέχρι το 1851. Ήδη από το 1842 από την πλευρά του κράτους έχει σταματήσει κάθε ρύθμιση σχετική με τη γη. Ο ξεχωριστός Δήμος των Χίων συγχωνεύεται τότε με τον Δήμο Πειραιά, ενώ την ίδια στιγμή μία απόπειρα σύστασης ανεξάρτητης Υδραϊκής κοινότητας αποτυγχάνει. Στη θέση του Κυριάκου Σερφιώτη βρίσκεται πλέον ο Πέτρος Ομηρίδης έμπορος από την Σμύρνη που έχει εμπορικές επιχειρήσεις στην Μασσαλία, έχει προσφέρει σημαντικά στον αγώνα ως μέλος της Φιλικής Εταιρείας και έχει υπηρετήσει στη διοίκηση των Σπετσών με μεγάλη επιτυχία.

Στον Πειραιά κατέχει το Δημοτικό αξίωμα μέχρι το 1845 και την περίοδο 1848-1852, καθώς στο μεσοδιάστημα δημαρχεύει ο Αντώνιος Θεοχάρης, ένας ευφυής, οξύθυμος, αλλιά και συνετός Υδραίος που έχει ασκήσει και τα καθήκοντα του Δημοτικού εισπράκτορα. Οι λίγοι Χίοι, ο μικρός αριθμός των οικογενειών των Υδραίων και άλλοι μετανάστες και πρόσφυγες που φθάνουν στο μεταξύ από την Σάμο, τα Ψαρά, τα Κύθηρα, την Κρήτη, την Στερεά Ελλάδα και κυρίως την Πελοπόννησο, είναι οι μόνιμοι κάτοικοι της νέας πόλης. Σε σημαντικό ποσοστό ανέρχεται και ο προσωρινός πληθυσμός που είναι οι έμποροι, οι πρά-

κτορες, οι διπλωμάτες και οι άνδρες της Φρουράς και της Υπομοιραρχίας καθώς και οι Ευέλπιδες – Στρατιωτικοί και Ναυτικοί.

Η ίδρυση Ναυτικής Σχολής προβλεπόταν σύμφωνα με το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο στην Πλατεία Τερψιθέας. Όταν όμως από τα μέσα της δεκαετίας του 1850 το μέρος εξωραϊσθηκε και άρχισε να λειτουργεί ως χώρος αναψυχής, το Σχέδιο Πόλεως αναθεωρήθηκε στα 1869 νομοθετήθηκε η παραχώρηση του αδιαμόρφωτου δυτικού τμήματος της πλατείας για την κατασκευή Ναυτικού Ασύλου «Ο Κωνσταντίνος» χωρίς να προχωρήσουν τα έργα μέχρι το 1904 που τότε με τη δωρεά του Παντελή Βασσάνη ανοικοδομείται το συγκρότημα των κτιρίων της Σχολής Δοκίμων στην Πειραιϊκή Χερσόνησο. Μέχρι τότε οι Δόκιμοι είτε διαμένουν σε πολεμικά πλοία, είτε φιλοξενούνται σε παράρτημα της Στρατιωτικής Σχολής.

Η Σχολή Ευελπίδων το διάστημα 1834-1837 στεγάζεται στο κτίριο του Ορφανοτροφείου της Αίγινας. Στον Πειραιά εγκαθίσταται στα ακίνητα του Φεράλλη που αγοράζονται από το Υπουργείο Στρατιωτικών γι' αυτό τον σκοπό, εκτός από την τριετία της Αγγλογαλλικής κατοχής, οπότε μεταφέρονται στο Μέγαρο της Δούκισσας της Πλακεντίας, εδώ παραμένει μέχρι τη μετεγκατάστασή της στα κτίρια του Πεδίου του Άρεως το 1894. Βέβαια η λειτουργία της Σχολής Ευελπίδων στην πόλη συμβάλλει έως ένα σημείο στην αύξηση του πληθυσμού που ενώ το 1836 ήταν 1.011 κάτοικοι το 1845 τριπλασιάζονται και το 1850 διαμένουν στον Πειραιά 5.286 άτομα. Οι περισσότεροι ασχολούνται με το εμπόριο στα πρώτα χρόνια χωρίς όμως να λειτουργεί μέχρι το 1850 κάποια από τις τρεις Αγορές που προβλέπονται από το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο. Η Αγορά του Αγίου Σπυρίδωνα καταργείται, ενώ προ-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

σωρινά παραπήγματα στήνονται στην πλατεία Καραϊσκάκη. Είναι η αγορά των εδωδίων. Λίγοι ιδρύουν βιομηχανικά καταστήματα κυρίως μετά το 1840. Ανάμεσά τους, ο ατμοκίνητος αλευρόμυλος του Μπόνη, το σχοινοπλοκείο του Κλεμάν, το αμαξοποιείο του Μπούρ, τα οιονπνευματοποιεία των Σταπ, Γ. Ρετσίνα και Βούχερερ, η ποτοποιία του Μαυζ, τα σαπωνοποιεία του Δασκαλόπουλου, του Μουμουτζή και του Ζωγράφου, καθώς και το αρτοποιείο του Περιδίου, που αργότερα πωλείται στον γνωστό μακαρονοποιό Σκληαβούνο. Αξιοσημείωτο είναι το ναυπηγείο του Καλούδη, ενώ το μεταξουργείο των αδελφών Ράλλη που ιδρύεται το 1844 στη θέση Περιβόλια και το οποίο τρία χρόνια αργότερα χρησιμοποιεί τον ατμό αποτελεί το μοναδικό παράδειγμα εξελιγμένης δραστηριότητας στην περιοχή.

Κατά τη διάρκεια των δύο γενικών κρίσεων του 1842 και του 1848 όχι μόνο η βιομηχανία αλλά και η υπόλοιπη οικονομία του Πειραιά δέχεται απαντωτά πλήγματα. Η διακίνηση των προϊόντων και των πρώτων υλών εκτελείται σχεδόν αποκλειστικά διαμέσου του λιμανιού. Από το 1834 μία γραμμή προς την Κωνσταντινούπολη, που περνά από την Σύρο, την Χίο, την Σμύρνη, την Τένεδο, τα Δαρδανέλλια και την Καλλίπολη ξεκινά από τον Πειραιά. Επίσης μία δεύτερη από την Μασσαλία προς την Κωνσταντινούπολη περνά από τον Πειραιά. Και τις δύο εκμεταλλεύεται ο Γάλλος επιχειρηματίας Φεράλδης. Το επίνειο προμηθεύει την Αθήνα διαμέσου του δρόμου Πειραιώς-Αθηνών. Η συγκοινωνία Αθήνας – Πειραιά γίνεται με τα πολυφορεία, ενώ η αλληλογραφία των δύο πόλεων μεταφέρεται με άμαξες. Η οδός Αθηνών-Πειραιώς χρησιμοποιείται από τα τέλη του 1836. Τότε το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο έχει ήδη αναθεωρηθεί. Τα μεγαληθήβια σχέδια για την ανέγερση ανακτόρων και τη δημιουργία εκτεταμένων κήπων ματαιώνονται. Στη θέση τους σχηματίζεται αργότερα η Πλατεία Ιπποδαμείας. Από την άληη το Νεκροταφείο αποφασίζεται να λειτουργήσει στην περιοχή του μικρού ναού του Αγίου Διονυσίου.

Τέλος αρχίζει η διχοτόμηση των οικοδομικών τετραγώνων του Χιακού τομέα. Στην ίδια περίοδο, τα μοναδικά δημόσια οικοδομήματα της πόλης είναι οι δύο Αποθήκες της Διαμετακόμισης που ανεγείρονται 1835-1837. Οι υπηρεσίες του Τελωνείου, του Υγειονομείου, του Λιμεναρχείου και του Ταχυδρομείου. Ακολουθούν οι εκκλησίες του Αγίου Σπυρίδωνα, της Αγίας Τριάδας και του Αγίου Νικολάου που ανεγείρονται έως το 1844. Λίγο νωρίτερα ο καθολικός ναός του Αγίου Παύλου που έχει κατασκευαστεί με την καθοριστική συμβολή του Αυστριακού Προξένου Prokesh von Osten και τις συνδρομές πιστών. Τα σχέδια του Δημοτικού Νοσοκομείου που έχει εκπονήσει ο Σταμάτης Κλεάνθης ουδέποτε μπαίνουν σε εφαρμογή. Είναι μόλις το 1866 που το Δημοτικό Νοσοκομείο θεμελιώνεται, μετά την προσφορά του μεγαλέμπορου Νικήτα Τζανή. Η δωρεά ενός ακόμη ευεργέτη του Κωνσταντίνου Ιωάννη εξοπλίζει τον Πειραιά με το πρώτο του σχολικό συγκρότημα από των Ιωνιδών στην Πλατεία Κοραή. Σε αυτό λειτουργούν το Αλληλοδιδασκτικό Αρρένων και το Ελληνικό Σχολείο από το 1847. Το Αλληλοδιδασκτικό των Θηλέων αλλά και οι δημόσιες υπηρεσίες, το Δημαρχείο, η Αστυνομία, το Φρουραρχείο, η Υπομοιραρχία και το Ειρηνοδικείο εξακολουθούν να στεγάζονται σε μισθωμένα ακίνητα πολλής φορές κάτω από ιδιαίτερα αντίξοες και επιβλαβείς συνθήκες.

Όσο για την υπόλοιπη οικοδομική δραστηριότητα, οι δείκτες της αναμφισβήτητη ανοδικού σε σχέση με την κατάσταση του 1834. Οι περιγραφές, αν και υποκειμενικές συμφωνούν «Το φθινόπωρο του 1834 είδα στον Πειραιά μόνο μερικά καλύβια στην παραλία... Τον Απρίλιο του 1837 βρήκα μία φιλική πόλη-λιμάνι, με ορθογώνιους δρόμους, ωραίες κατοικίες και μεγάλα καταστήματα...» γράφει ο Fiedlez στις ταξιδιωτικές εντυπώσεις του από την Ελλάδα.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Η εξέλιξη του Πειραιά

Μέρος 1°
1834-1900

1834

10 Ιανουαρίου. Επί βασιλείας του Όθωνος δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο νόμος «Περί συστάσεως των Δήμων», που καθορίζει ως προϋπόθεση ότι Δήμος θα μπορεί να ανακηρύσσεται μία περιοχή που κατοικείται τουλάχιστον από 300 ανθρώπους. Στο άρθρο 5 όμως προέβλεπε ότι ήταν δυνατός ο σχηματισμός Δήμου κατ' εξαίρεση σε περίπτωση «σχηματισμού νέων χωρίων δια αποίκων», έστω κι αν ο αριθμός αυτός δεν ήταν εφικτός. Οι λιγοστοί τότε Πειραιώτες υπέβαλαν αίτηση σχηματισμού Δήμου επικαλούμενοι αυτή την εξαίρεση του άρθρου 5, σε συνδυασμό με τον ταχύ εποίκισμό του Πειραιά.

28 Ιανουαρίου. Στην Σύρο οι Ι. Βούρας, Ν. Βάμβας και Παντιάς Ράλλης σχηματίζουν επιτροπή με σκοπό τη δημιουργία συνοικισμού στον Πειραιά. Καταρτίζουν καταλόγους με ονόματα που θα εποικήσουν την υπό ίδρυση πόλη του Πειραιά.

20 Απριλίου. Μεταφέρονται τα οστά του Στρατάρχη Γεωργίου Καραϊσκάκη από τη Σαλαμίνα όπου είχε ταφεί προσωρινά, στο σημείο όπου είχε πέσει νεκρός για την ανεξαρτησία της Ελλάδος, στο Φάληρο.

19 Μαΐου. Ο Νικόλαος Κασομούλης λαμβάνει διαταγή να διακόψει την υπηρεσία του στην Αθήνα με σκοπό τη μετάθεσή του στον Πειραιά, ο οποίος όμως επισημώς δεν έχει συσταθεί. Δύο μήνες αργότερα, ο Κασομούλης θα παραλάβει τα νέα του καθήκοντα. Ήταν θαυμαστής του Καραϊσκάκη και μάλιστα προηγήθηκε στον Πειραιά καθώς αποβιβάστηκε στην Καστέλλα με τον Γκόρντον, πριν ακόμα ο στρατάρχης στήσει το στρατόπεδό του στο Κερατσίνι.

2 Δεκεμβρίου. Καθορίζεται με Βασιλικό Διάταγμα ο τρόπος οικοδόμησης της νέας πόλης του Πειραιά, έχοντας ως βάση τις εκτάσεις του Αγίου Σπυριδώνα και τις γαίες τα εδάφη, δηλαδή που προήλθαν στο Δημόσιο. Με το συγκεκριμένο Βασιλικό Διάταγμα καθορίζονται οι γαίες που προορίζονταν για αγορά από Υδραίους. Οι γαίες της άλλης πλευράς ήταν δεσμευμένες για την κατοίκηση των Χίων.

1835

11 Ιουνίου. Πεθαίνει ο Ναύαρχος Μισούλης και θάβεται στη δεξιά είσοδο του λιμανιού στον Πειραιά στην οικία που έκτιζε μπροστά από τη Μονή του Αγίου Σπυριδώνος, καθώς όμως πέθανε λίγο μετά την αποπεράτωση της, οι Πειραιώτες τη θεωρούσαν γρουσουζίκη.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1η Αυγούστου. Ο Γερμανός Αρχαιολόγος Λουδοβίκος Ρος κατεβαίνει στον Πειραιά και γράφει στο ημερολόγιό του «Κατέβηκα πεζός στον Πειραιά όπου με ανέμενε ο φίλος μου Σάουμπερτ με τον οποίο επρόκειτο να ταξιδέψω στα νησιά. Όταν έφτασα στο λιμάνι ο ήλιος ετοιμαζόταν να δύσει, έμεινα έκπληκτος βλέποντας τα κτίρια που είχαν καλύψει τον πριν λίγους μήνες έρημο τόπο. Η παραλία ήταν αγνώριστη, ενώ στο λιμάνι συνωσιζόταν πολεμικά και εμπορικά πλοία».

25 Οκτωβρίου. Οι πρώτοι οικιστές του Πειραιά υποβάλλουν αίτηση με την οποία ζητούν τη συγκρότηση Δημοτικής Αρχής «Οι υποφαινόμενοι κτηματίας και κά-

τοικοι του Πειραιώς παρακαλούν θερμώς την βασιλική Γραμματεία να ταύτην να τους δώσει την άδειαν να συνέλθουν εις προσδιορισμένην ημέραν δια να εκλέξουν κατά Νόμο την δημοτικήν αρχήν, αλλιά παρακαλούν να γίνει τούτο όπου θέλουν διότι εκτός άλλων δυστυχημάτων υπάρχόντων και επαπειλουμένων, πολλαί οικοδομαί κινδυνεύουν να βλαφθούν εκ της πλημμύρας των νερών».

23 Δεκεμβρίου. Η σημερινή ημερομηνία θεωρείται ως η γενέθλια ημέρα του Δήμου Πειραιώς. Η πρώτη Δημοτική Αρχή του Πειραιά, με Δήμαρχο τον Κυριάκο Σερφιώτη, αναλαμβάνει καθήκοντα, δίνοντας όρκο μέσα στα ερείπια της εκκλησίας του κατεστραμμένου Μοναστηριού του Αγίου Σπυρίδωνα. Ο νέος Πειραιάς είναι πραγματικότητα.

► 1836

6 Ιανουαρίου. Γεννιέται το πρώτο παιδί στο νεοσύστατο Δήμο Πειραιώς που είχε μόλις δέκα μέρες πριν (στις 23 Δεκεμβρίου του 1835). Πρόκειται για τον κρητικής καταγωγής Αντώνιο Αντωνιάδη, που εξελίχθηκε αργότερα σε σπουδαία προσωπικότητα Γυμνασιάρχη, συγγραφέα και ποιητή του Πειραιά.

25 Ιανουαρίου. Ο Όθωνας φοράει για πρώτη φορά φουστάνελα και την καθιερώνει ως επίσημη ενδυμασία του. Η φορεσιά ήταν δημιούργημα του Ναυπηγίτη ράπτη Σταύρου Κρεμμύδα, του οποίου τη μεταφορά από Ναύπλιο προς Πειραιά και αντίστροφα είχε αναλάβει η αγγλική φρεγάτα «Μήδεια». Το μυστικό ταξίδι του «Μήδεια» που συστηματικά εισερχόταν και εξερχόταν του Πειραικού λιμένος σε μία εποχή που η πόλη ήταν ακόμη «χωρίον» είχε δημιουργήσει έντονη φημολογία.

Το ταξίδι του «Μήδεια» θεωρήθηκε ως το μεγάλο διπλωματικό μυστικό του Παλατιού.

14 Φεβρουαρίου. Λειτουργεί το πρώτο σχολείο στον Πειραιά. Πρόκειται για το αλληλοδιδασκαλικό σχολείο των αρρένων με πρώτο δάσκαλο τον Δημήτριο Κυδωνιάτη. Την πρώτη αυτή χρονιά φοίτησαν 68 μαθητές εκ των οποίων τα 8 μόνο ήταν κορίτσια.

24 Φεβρουαρίου. Ο Νικόλαος Κασομούλης λαμβάνει διαταγή να διακόψει τα καθήκοντα φρούραρχου στον Πειραιά. Είχε διοριστεί επίσημα τον Ιανουάριο του 1835 και είχε παραμείνει ως φρούραρχος της πόλης για χρονικό διάστημα 19 μηνών.

14 Απριλίου. Ανοίγει το πρώτο πολιτικό φαρμακείο του Ερνέστο Ορλάνδο στον

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Πειραιά, σώζοντας πολλούς κατοίκους της πόλης από δηλητηριάσεις, καθώς οι μέχρι τότε υπάρχοντες Βαυαροί, αδυνατώντας να επικοινωνήσουν με τους ασθενείς παρείχαν λάθος φάρμακα.

11 Μαΐου. Με την υπ' αριθ. 146 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, υπό την Προεδρία του Δημάρχου Κυριάκου Σερφιώτη αποφασίζεται ότι θα ληφθούν υπόψη οι προπατορικές

ονομασίες των Ελλήνων που ήδη κατοικούσαν σε αυτήν, καθώς και των υπέρ της πατρίδας πεσόντων οπλαρχηγών προς τους οποίους οι Έλληνες χρωστούν μνημόσυνο, γι' αυτό αποφασίστηκε να χαραχτούν τα ονόματα αυτών των ηρώων σε μαρμαρίνες πλάκες που θα ονοματίζουν τις οδούς.

15 Μαΐου. Αρχίζει να λειτουργεί το πρώτο σχολείο στον Πειραιά το οποίο μάλιστα ήταν μεικτό, αρρένων και θηλέων. Δήμαρχος ήταν ο Κυριάκος Σερφιώτης.

18 Μαΐου. Σε επίσημη τελετή θεμελιώνεται από τον επίσκοπο Αττικής Νεόφυτο Μεταξά ο ναός του Αγίου Σπυρίδωνα στη θέση του παλαιού ναού της βομβαρδισμένης μονής.

29 Σεπτεμβρίου. Ανακοινώνεται ότι τα δρομολόγια πολυφορειών μεταξύ Πειραιά – Αθήνας έχουν ως εξής:

ΩΡΑΙ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΩΣ

ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: 08:30 π.μ. – 11:00 π.μ. 03:00 μ.μ. 05:30 μ.μ.

Αποσκευαί, εάν δεν είναι πολύ ογκώδεις και βαρειαί, μπορούν να τοποθετηθούν εις την οροφήν. Μικρά δέματα μπορούν να σταλούν με το όχημα αντί μικράς επιβαρύνσεως και υπό την επίβλεψη του οδηγού. Το πολυφορείο αναχωρεί από την αγοράν εν Πειραιεί και θα αναμένει 5 λεπτά εις κάθε στάσιν κατά την διάρκεια των οποίων θα σαλπίζει ο οδηγός.

5 Νοεμβρίου. Ο Νεόφυτος Βάμβας, Μέγας Διδάσκαλος του Έθνους, ιδρύει ιδιωτικό Σχολείο στον Πειραιά. Έναρξη λειτουργίας στις 11 Νοεμβρίου.

13 Δεκεμβρίου. Με βασιλικό Διάταγμα ρυθμίζεται η κυκλοφορία των δύο μοναδικών δρόμων που είναι η οδός Πειραιώς και η Ναυπηλίου Άργους.

31 Δεκεμβρίου. Εκδόθηκε το Βασιλικό Διάταγμα με το οποίο συστάθηκε Δημοτική Αστυνομία στην πόλη του Πειραιά. Προβλεπόταν η ύπαρξη ενός μόνο τμήματος με Διοικητή Υπαστυνόμο. Οι αστυνομικοί κλητήρες έφεραν ράβδο μαύρου ξύλου πάνω στην οποία αναγραφόταν «Ισχύς του Νόμου» ή «Εν ονόματι του Νόμου ακολουθεί μοι».

5 Μαρτίου. Ο Πρέσβης της Αυστροουγγαρίας, ιππότης Αντώνιος Πρόκες Φον Όστεν, αναλαμβάνει τη διοργάνωση εράνου μεταξύ των μελών του πληρώματος της αυστριακής ναυτικής μοίρας στην Μεσόγειο

με σκοπό την ανέγερση Καθολικής εκκλησίας στον Πειραιά. Για τον λόγο αυτόν και το οικόσημο που σήμερα δεσπόζει πάνω από την κύρια είσοδο του ναού, είναι το αυστριακό.

1837

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

24 Απριλίου. Διορίζεται ο Νεόφυτος Βάμβας Μέγας Διδάσκαλος του Έθνους με καταγωγή από την Χίο, από τον Βασιλιά Όθωνα, τακτικός καθηγητής Φιλοσοφίας του πρώτου Πανεπιστημίου στην Ελλάδα. Ο Βάμβας εί-

χε ιδρύσει το πρώτο ιδιωτικό σχολείο στον Πειραιά.

29 Νοεμβρίου. Επίσημη έναρξη λειτουργίας του λιομοκαθαρτηρίου στον Πειραιά.

► **1838**

19 Μαρτίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά με την υπ' αριθ. 34 Πράξη του, αποφασίζει την ανέγερση Λουτρικών Παραπηγμάτων. Αυτά υλοποιούνται το 1840 στο Πασαλιμάνι. Έτσι ο Πειραιάς αποτελεί την πρώτη πόλη στην Ελλάδα που επίσημα κατασκευάζει θαλάσσια λουτρά.

25 Μαρτίου. Εορτάζεται για πρώτη φορά στον Πειραιά η Εθνική Επέτειος Ανεξαρτησίας μας. Η εορτή καθιερώθηκε με Βασιλικό Διάταγμα που εξέδωσε ο Όθωνας στις 15 Μαρτίου 1838.

20 Φεβρουαρίου. Κάποια σύζυγος ενός εκ των εν Πειραιεΐ Κοιλυβιστών (σαραφίδων) απεβίωσε στον Πειραιά και προσδιόρισε στη διαθήκη της 300 δραχμές σε όσους νέους μέχρι των 20 ετών, καλώς ενδεδυμένοι, συνοδεύσουν την εκφορά της, ο άνήρ εξετέλεσε τις βουλές της αποθανούσας.

14 Ιουνίου. «Η αστυνομία Πειραιώς βλέπουσα τη συρροή των οικογενειών της πόλεως Πειραιώς και δια να λάβουσι τα λουτρά τους εις τον ωραίο λιμένα της Μουνιχίας και θέλουσα να προφυλάξει την ασχημοσύνη μεταξύ ανδρών και γυναι-

26 Ιουλίου. Ο Καθολικός Επίσκοπος Βλάχης γράφει προς τη Ρωμαϊκή Σύνοδο Διαδόσεως της Πίστες (στην Ρώμη) «Ο δεύτερος σταθμός των Καθολικών βρίσκεται στον Πειραιά, όπου κατά μήκος της παραλίας κτίζεται μεγάλη πόλη σε ημισφαιρικό σχήμα».

23 Οκτωβρίου. Θεμελιώνεται η Καθολική Εκκλησία του Αγίου Παύλου στον Πειραιά. Τα σχέδια του ναού αυτού των Δυτικών, όπως τον έλεγαν οι Πειραιώτες, που βρίσκεται στην οδό Φίλωνος 23, εκπονούνται από τον Εδουάρδο Σάουμπερτ αλλά η επίβλεψη κατασκευής έγινε από τον Χριστιανό Χάνσεν.

◀ **1839**

κών, προσδιόρισε το μεν αριστερό μέρος να είναι δια τις κυρίες, το δε δεξιό μέρος για τους κυρίους. Τούτο δε η Αστυνομία θέλει φροντίσει με πολλή φιλοτιμία». Ο Αστυνόμος Γ. Πάγκαλος.

12 Ιουλίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά καταδικάζει με απόφαση του την Επιτροπή Συνοικισμού Υδραίων καθώς προκαλεί την απόσχιση εκ του Πειραιώς υποθάληντας το τοπικό πνεύμα.

19 Σεπτεμβρίου. Ο Ηλίας Βάβουλας αγόρασε στον Πειραιά 100 στρέμματα γης

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

στα οποία φύτευσε 10 χιλιάδες αμυγδαλιές και 7 χιλιάδες κλήματα. Η έκταση που αγόρασε τότε ο Βάβουλος θα αποτελέσει στη συνέχεια ένα από τα γνωστότερα τοπωνύμια στον Πειραιά τη «Γούβα του Βάβουλα» ή «Λάκκα του Βάβουλα».

1840

1η Ιανουαρίου. Τελείται η πρώτη λειτουργία στον αδιακόσμητο ακόμη Καθολικό Ναό Πειραιά από τον πρώτο εφημέριο Πειραιώς τον αιδεσιμότατο Μαρίνο Δούναβη.

10 Απριλίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει τη σύσταση ενός δημοτικού καφενείου στα Λουτρά επί της Πλατείας καλουμένης Δημοτικών Λουτρών. Πρόκειται για τη σημερινή Πλατεία Κανάρη στο Πασαλιμάνι.

19 Απριλίου. Ο Πέτρος Ομηρίδης Σκυλίτσας εκλέγεται Δήμαρχος Πειραιώς. Βρίσκεται στο Ναύπηλο όταν μαθαίνει ότι οι Πειραιώτες τον επέλεξαν Δήμαρχο της πόλης. Την επιλογή τους αυτή επικύρωσε ο Όθωνας και παρέμεινε ως Δήμαρχος Πειραιά περισσότερο από δέκα χρόνια.

22 Μαρτίου. Ο Δανός δημοσιογράφος Χανς Κρίστιαν Άντερσεν φτάνει με το γαλλικό πολεμικό «Λυκούργος» στον Πειραιά. Από το κατάστρωμα του πλοίου αντικρίζει την πόλη στην οποία δεν μπορεί να αποβιβαστεί λόγω της υποχρεωτικής каранτίνας.

20 Απριλίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά, προκειμένου να αποτρέψει τους Χιώτες και τους Υδραίους που παρουσιάζουν την τάση απόσχισης εκ του Δήμου Πειραιώς, γνωμοδοτεί παρρησιάζοντας ότι «Η συγχώνευση των ευρισκομένων εν Πειραιεί ονομαστικών Δήμων Χίων και Υδραίων μετά του είδη υπάρχοντος Δήμου Πειραιώς είναι αναγκαία και δια όλη την πόλη ωφέλιμος».

27 Νοεμβρίου. Γίνονται τα επίσημα εγκαίνια της Καθολικής Εκκλησίας Πειραιά από τον Επίσκοπο Σύρου, Βλάγκη.

1841

13 Απριλίου. Η πρώτη δημόσια κοσμική συγκέντρωση Πειραιωτών είναι γεγονός. Ο χορός έγινε στη μεγάλη αίθουσα της Λέσχης, η οποία στεγαζόταν σε οίκημα που βρισκόταν μπροστά από τον Άγιο Σπυρίδωνα με σκοπό την ενίσχυση του Κρητικού Αγώνα.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1842

20 Ιουνίου. Γίνεται στο λιμάνι πείραμα κινήσεως πλοίου με ποδοκίνητη μηχανή, του αξιωματικού Κ. Δότου ενόπιων επιτροπής. Πλήθος κόσμου κατέβηκε από την Αθήνα περίεργο να δει το αποτέλεσμα της αναγγελίας αυτής της εφεύρεσης.

24 Νοεμβρίου. Με βασιλικό Διάταγμα του Υπουργού επί των Ναυτικών, Κωνσταντίνου Κανάρη, λειτουργεί το Ναυτικό Εκπαιδευτήριο, η μεταγενέστερη Βασσάνειος Σχολή Ναυτικών Δοκίμων. Η Σχολή λειτουργούσε πάνω στην κορβέτα «Λουδοβίκος», ύστερα από τις εισηγήσεις των Υποπλοιάρχων Λεωνίδα Παλάσκα και Αλέξανδρου Κουμελά.

1847

31 Μαρτίου. Ο Δήμαρχος Πειραιώς Αντώνιος Θεοχάρης παραλαμβάνει το οίκημα εντός του οποίου αυθημερόν γίνεται η έναρξη λειτουργίας δύο σχολείων αρρένων του Δήμου, το Ελληνικό (Σχολarchείο) και το Αλληλοδιδασκτικό (Δημοτικό). Το οίκημα αυτό αναγέρθηκε δαπάνη του Κωνσταντίνου Ιωαννίδη και θα φιλοξενήσει σχολεία έως το 1933 όπου στη θέση του θα οικοδομηθεί το 1935 νέο

κτίριο που θα στεγάσει το Α΄ Γυμνάσιο Πειραιώς. Πρόκειται για τη σημερινή «Ιωνίδιο Σχολή».

21 Μαΐου. Εγκαίνια κτιρίου Ιωνιδείου Σχολής. Εκεί στεγάστηκε το Ελληνικό Σχολείο και το Αλληνοδιδασκτικό Σχολείο.

1849

25 Σεπτεμβρίου. Πεθαίνει στον Πειραιά ο Νικήτας Σταματελόπουλος (Νικηταράς) σε ηλικία 68 ετών. Έπεσε σε δυσμένεια από τον Όθωνα καθώς θεωρήθηκε ότι υποστήριξε το Ρωσικό κόμμα. Οι Βαυαροί τον έβγαζαν στον δρόμο και τον κτυπούσαν και τον περιγελούσαν μπρος στα μάτια των Ελλήνων που έρχονταν να

δουν τον ήρωά τους. Ανάμεσα στους θεατές ήταν και η δεύτερη κόρη του η οποία δεν άντεξε να βλέπει τον πατέρα της σε αυτή την κατάσταση και τρελάθηκε. Καθώς είχε δανειστεί από τον καιρό της επανάστασης για να συντηρεί τους στρατιώτες του, δεν μπορούσε να αποπληρώσει τους τόκους και έτσι έχασε το πατρικό του σπίτι. Έφτασε στον Πειραιά φτωχός και κατεστραμμένος και ζούσε

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

από την επαιτεία. Έλαβε άδεια επαίτη η οποία του όριζε μάλιστα και το σημείο που επιτρεπόταν να επαιτεί. Ήταν εκεί που σήμερα βρίσκεται ο Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς.

14 Νοεμβρίου. Για πρώτη φορά ο Βασιλεύς Όθωνας και η Βασίλισσα Αμαλία αποφάσισαν να τιμήσουν με την παρουσία τους τον Υδραϊκό Συνοικισμό του Πειραιά.

12 Δεκεμβρίου. Εκδηλώσεις στον Πειραιά για την εορτή του Αγίου Σπυρίδωνα του θαυματουργού, του πολιούχου Πειραιώς. Τελέσθηκε μεγάλη λειτουργία στον Ι. Ν. Αγίου Σπυρίδωνα, ιερουργήσαντος του Σεβασμιοτάτου Μητροπολίτου Αττικής, ενώ πλήθη λαού βρέθηκαν από όλα τα μέρη Πειραιώς και Αθηνών.

1850

4 Ιανουαρίου. Ο επικεφαλής αγγλικού στόλου, Ναύαρχος Ουίλιαμ Πάρκερ, μαζί με τον Πρεσβευτή της Αγγλίας στην Αθήνα Ουάις επιδίδουν ένα τηλεσίγραφο στον Έλληνα Υπουργό Εξωτερικών Α. Λόντο με απατήσεις οι οποίες εκτός από την αποζημίωση του Πατσίφικο με 1.800 λίρες περιλαμβάνουν και την ικανοποίηση επιπλέον όρων, με απειλή τον αποκλεισμό του Πειραιά.

5 Ιανουαρίου. Ο Άγγλος ναύαρχος Ουίλιαμ Πάρκερ διατάζει τον αγγλικό στόλο της Μεσογείου να ξεκινήσει

τον αποκλεισμό της πόλης. Ο στόλος του αποτελείται από 15 πολεμικά με 731 πυροβόλα και 8.000 άνδρες. Ο Λόρδος Αμπερντίν είπε ότι ήταν ισχυρότερος από εκείνους, με τους οποίους ο Νέλσωνας νίκησε στην ναυμαχία του Τραφάλγκαρ. Από το όνομα του ναυάρχου Πάρκερ τα επεισόδια αυτά θα μείνουν στον Πειραιά

κυρίως «Παρκαρικά». Οι άγγλοι καταδικάζουν τον Πειραιϊκό λαό σε πείνα.

15 Φεβρουαρίου. Κορυφώνεται ο αποκλεισμός του Πειραιά εκ μέρους των Άγγλων (Παρκερικά ή Πατσίφικά). Η απαγόρευση εισόδου και εξόδου πλοίων στο λιμάνι γίνεται καθολική και κατά συνέπεια η προμήθεια της πόλης σε τρόφιμα, που οδηγούν τον πληθυσμό σε λιμό.

8 Μαρτίου. Αναχώρησε το γαλλικό ατμόπλοιο «Σαλαμάνδρα» για την Τουλήν της Γαλλίας. Κατέπλευσε το αγγλικό ατμόπλοιο «Σκαντζόχοιρος» εκ Κωνσταντινουπόλεως, το οποίο έφερε την είδηση ότι το γαλλικό πλοίο που έφυγε το πρωί από τον Πειραιά βγήκε στη στεριά με τους επιβάτες και τα γράμματα να βρίσκονται πάνω του. Άλλα πλοία σπεύδουν προς συνδρομή του.

28 Απριλίου. Σταματά ο αποκλεισμός του Πειραιά που είχε επιβάλει ο Ναύαρχος Ουίλιαμ Πάρκερ, επικεφαλής του αγγλικού στόλου στον Σαρωνικό από τις 19 Ιανουαρίου του ιδίου έτους. Οι Άγγλοι μ' αυτόν τον τρόπο είχαν καταδικάσει τον Πειραιϊκό λαό σε πείνα.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1851

21 Δεκεμβρίου. Με απόφαση του Δημάρχου Πειραιά Πέτρου Ομηρίδη Σκυλίτση ονομάζεται η οδός Αθηνάς. Πρόκειται για μία από τις κεντρικότερες οδούς του Πειραιά που αρχίζει από τη βρύση της κεντρικής πλατείας διερχόμενη από την Πλατεία των Τεσσάρων Καταστημάτων (η σημερινή Πλατεία Κοραή) και προχωρεί μέχρι το άκρο της πόλης. Αυτή είναι η μετέπειτα Βασιλέως Γεωργίου Α' που

διατηρεί αυτό το όνομα μέχρι σήμερα επί Δημαρχίας Πέτρου Ομηρίδη Σκυλίτση. Ανώνυμη οδός ονομάζεται σε Φίλωνος. Είναι από τους λίγους δρόμους της πόλης που μέχρι σήμερα φέρουν το ίδιο όνομα. Με την ίδια απόφαση η διπλανή οδός λαμβάνει το όνομα «Ηροδότου» όμως το διατηρεί για ένα και μόνο έτος αφού το 1852 θα μετονομασθεί σε οδό Νοταρά.

1852

22 Ιανουαρίου. Επανεκλέγεται Δήμαρχος Πειραιά ο Πέτρος Ομηρίδης Σκυλίτσης. Ο βασιλεύς Όθωνας επικύρωσε την εκλογή του αυτή και, όπως είναι γνωστό, ο Σκυλίτσης παρέμεινε ως Δήμαρχος Πειραιώς περισσότερα από δέκα χρόνια.

12 Νοεμβρίου. Πεθαίνει ο Κωνσταντίνος Ιωνίδης. Γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη, αποτελεί τον πρώτο ευεργέτη του Πειραιά. Με απόφαση της Δημοτικής Αρχής ο Ιωνίδης από το 1849 είναι δημότης Πειραιά.

1854

12 Μαΐου. Ξεκινά η κατοχή του Πειραιά από τους Αγγλογάλλους υπό τον Τινάν, λόγω της προσπάθειας του βασιλιά Όθωνα να αναλάβει εκστρατεία για την απελευθέρωση της Θεσσαλίας.

25 Ιουνίου. Διαπιστώνονται τα πρώτα συμπτώματα χολέρας στον Πειραιά. Η πόλη του Πειραιά έμελλε να πληρώσει ακριβά την απόπειρα των εθνικών διεκδικήσεων, καθώς η κατοχή που του επιβλήθηκε από τους Αγγλογάλλους δεν επέφερε μόνο ταπείνωση, αλλά και την απαισία χολέρα που αποδεκάτισε σχεδόν όλη την πόλη. Η

χολέρα μεταφέρθηκε από τον γαλλικό στρατό της Κριμαίας που είχε καταφθάσει στον Πειραιά μέσω οπλιταγωγών πλοίων ως στρατός κατοχής. Οι Πειραιώτες την αποκαλούσαν «ξένη» καθώς την είχαν φέρει τα γαλλικά στρατεύματα.

14 Νοεμβρίου. Τα πληρώματα του αποβατικού στόλου των Γάλλων, που επιχειρούν ως στρατός κατοχής στον Πειραιά, του μετέδωσαν επιπρόσθετα μία τρομερή χολέρα. Ο Τινάν αρνήθηκε να δημιουργήσει ζώνη περίξ του Πειραιά (καραντίνα), ζώνη που θα σταματούσε την εξάπλωση της χολέρας.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1855

9 Ιανουαρίου. Πεθαίνει ένας εκ των «Δασκάλων του Γένους» ο Νεόφυτος Βάμβας. Γεννημένος στην Χίο το 1776, έφτασε στον Πειραιά ως μέλος της Επιτροπής προς αποκατάσταση των Χίων. Ο Νεόφυτος Βάμβας ίδρυσε ιδιωτικό σχολείο, του οποίου τα εγκαίνια έγιναν στις 11 Νοεμβρίου 1836.

16 Ιουνίου. Αναλαμβάνει Δήμαρχος Πειραιά ο Λουκάς Ράλλης. Γεννημένος στην Χίο, μετά τις τουρκικές θηριωδίες έφυγε για τη Σύρο. Τον Ιούνιο του 1826, ύστερα από δική του πρόταση, η Ερμούπολη πήρε το σημερινό της όνομα, που σημαίνει πόλη του εμπορίου. Μετά την άφιξη του Βασιλέως Όθωνα, μετακόμισε μόνιμα στον Πειραιά με τους πρώτους οικιστές το 1834.

14 Ιουλίου. Το Εκκλησιαστικό συμβούλιο της Αγίας Τριάδας που το αποτελού-

σαν οι Τρύφων Μουτζόπουλος, Γ. Πετρίδης, Γ. Ρετσίνας και Ν. Χρυσοβέργης, στέλνει ένα έγγραφο προς τον Δήμο Πειραιά με το οποίο διεμήνυε ότι δεν είναι ανάγκη να αποπερατωθεί το κωδωνοστάσιο, γιατί το συμβούλιο είχε τη γνώμη πως ολόκληρος ο ναός της Αγίας Τριάδας έπρεπε να κατεδαφιστεί και να ανεγερθεί νέος.

20 Δεκεμβρίου. Ανακοινώνεται ο τελευταίος θάνατος από χολέρα στον Πειραιά που είχε εξαπλωθεί στον Πειραιά από των Γαλλικό στρατό της Κριμαίας που είχε φτάσει στον Πειραιά ως στρατός κατοχής.

28 Δεκεμβρίου. Εκδίδεται νόμος επί πρωθυπουργίας Δημ. Βούλγαρη που αφορά τη σύσταση του Σιδηροδρόμου Αθηνών – Πειραιώς. Ο νόμος του Υδραίου Πρωθυπουργού ήταν επικυρωμένος «ελέω θεού» από τον βασιλέα Όθωνα.

1856

26 Απριλίου. Γεννιέται στον Πειραιά ο Σίδνευ Μέρλιν. Ο πατέρας του, Κάρολος, Βρετανός υπήκοος, από το 1839 ζει στον Πειραιά γιατί ήταν υποπρόξενος της Βρετανίας. Σπούδασε Γεωπονική στην Γερμανία. Θα γίνει ευρύτερο γνωστός όταν στο

κτήμα του στην Κέρκυρα θα εισαγάγει προς καλλιέργεια μία αμερικανική ποικιλία πορτοκαλιών, γνωστή ως τα πορτοκάλια Μέρλιν. Εισήγαγε επίσης στην Κέρκυρα το δένδρο Κουμκουάτ, το γνωστό γλυκό που έχει ταυτίσει το όνομά του με το νησί.

1857

15 Φεβρουαρίου. Αποχωρούν από τον Πειραιά τα στρατεύματα των Αγγλο-γαλλικών υπό τον ναύαρχο Τινάν. Πρόκειται για επέμβαση διαφορετική από ε-

κείνη των Παρκερικών. Η κατοχή αυτή ήταν που αποδεκάτισε τον πληθυσμό του Πειραιά καθώς οι ξένοι στρατιώτες μετέδωσαν χολέρα που έμεινε στην

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

ιστορία ως η «ξένη του 1854» λόγω της χρονιάς που μεταδόθηκε.

28 Αυγούστου. Πέθανε ο Γάλλος Φιλέλληνας Ιθαρίων Τουρέ τη στιγμή που το ατμόπλοιο στο οποίο επέβαινε εισερχόταν στον Πειραιά από Γαλλία όπου είχε μεταβεί για θεραπεία, λόγω ότι η υγεία

του είχε καταστραφεί από τις κακουχίες της ελληνικής επανάστασης. Ο Τουρέ συνέστησε το πρώτο σώμα των πυροσβεστών στην Ελλάδα και μάλιστα υπήρξε και ο πρώτος διοικητής του.

1862

11 Οκτωβρίου. Έξωση του Όθωνα από την Ελλάδα. Ο Όθωνας επιστρέφοντας από περιοδεία, φτάνει στον Πειραιά επιβιβαζόμενος του πλοίου «Αμαλία». Τότε ο κυβερνήτης της φρεγάτας «Ζηνοβία» του ανακοινώνει το ψήφισμα της εκθρόνι-

σής του και τη λαϊκή εξέγερση εναντίον του. Ο Όθωνας θα κατέβει από το «Αμαλία» και θα επιβιβαστεί στην αγγλική κορβέτα «Σκύλλα», με την οποία θα φύγει οριστικά από την Ελλάδα.

1864

27 Σεπτεμβρίου. Ο Νικήτας Τζαννής, εμποροκτηματίας με καταγωγή από τα Κύθηρα, κάτοικος Πειραιώς, με την υπ' αριθ. 840 διαθήκη του αφήνει σαράντα πέ-

ντε χιλιάδες στο Δημοτικό Νοσοκομείο Πειραιώς, που ο ίδιος είχε ανεγείρει, για τη συντήρησή του, καθώς και ό,τι είχε στην ιδιοκτησία του στον Πειραιά.

24 Ιουλίου. Τίθεται ο θεμέλιος λίθος του Ζαννείου Νοσοκομείου επί Δημαρχίας Λουκά Ράλλη.

1866

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

• Τίθεται ο θεμέλιος λίθος για την κατασκευή κτιρίου με προορισμό να λειτουργήσει σε αυτό το χρηματιστήριο εμπορευμάτων Πειραιώς. Το 1885 ο Δήμαρχος Αρ. Σκυλίτσας μεταφέρει τα γραφεία του Δήμου εκεί, εγκαταλείποντας το παλαιό κτίριο όπου στεγαζόταν μέχρι τότε το Δημαρχείο, στη συμβολή των οδών Λυκούργου και Δημοσθένους. Έκτοτε το κτίριο που προοριζόταν για χρηματιστήριο, αποτελεί το κέντρο της πόλης.

18 Ιανουαρίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά με το 252ο Ψήφισμα εγκρίνει την ανέγερση κτιρίου στην Πλατεία Θεμιστοκλέους με σκοπό την ίδρυση και στέγαση εκεί Χρηματιστηρίου. Πρόκειται για το ίδιο κτίριο που θα στεγάσει μεταγενέστερα το Δημαρχείο Πειραιώς, το ιστορικό Ρολόι.

9 Μαρτίου. Ο Δήμος Πειραιά, αντιδρά και ζητά την απαγόρευση της εγκατάστασης λουτρών στο Φάληρο από την Εταιρεία Σιδηροδρόμων Αθηνών-Πειραιώς προβλέποντας την ανακοπή της κίνησης των Αθηναίων προς Πειραιά. Όμως, κρίνοντας εκ του αποτελέσματος είναι ανίκανος να σταματήσει το έργο.

27 Μαρτίου. Έναρξη λειτουργίας του σιδηρόδρομου Πειραιώς – Αθηνών, θεωρείται σταθμός για την εξέλιξη του Πειραιά, αφού δεν αποτελεί μόνο σημείο καμψής για

1869

τους δείκτες της οικονομίας, που συναρτώνται σε μεγάλο βαθμό και με την πληθυσμιακή έκρηξη, αλλά συνιστά και τομή για την αναθεώρηση του Σχεδίου Πόλεως, δίνοντας έναυσμα για τη δημιουργία της βιομηχανικής ζώνης. Ο πρώτος αστικός σιδηρόδρομος του ελληνικού κράτους

6 Οκτωβρίου. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης που τον καιρό εκείνο διαμένει στον Πειραιά, στέλνει επιστολή προς τον πατέρα του στην Σκιάθο ζητώντας να του στείλει χρήματα με το πλοίο της γραμμής «Επεθύμουν, ει δυνατόν, να μοι εστέλλητε τα χρήματα δια του ατμοπλοίου, διότι ο Μανιώτης θα βραδύνει πολύ, πιθανώς... Σας ασπάζομαι. Ο υιός Σας Αλέξανδρος».

18 Οκτωβρίου. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης γράφεται στο Γυμνάσιο Πειραιώς, αφού πρώτα φροντίζει να νοικιάσει ένα δωμάτιο αντί 8 δραχμών, δηλαδή ακριβό. Για την εγγραφή του χρησιμοποιεί το πραγματικό του όνομα. Αλέξανδρος Αδαμαντίου, τοποθετώντας ενδιάμεσα το διευκρινιστικό «παπά» που σημαίνει ότι είναι γιος ιερέα, σχηματίζοντας έτσι το Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης.

1871

18 Μαρτίου. Ανακαλύφθηκε παλαιό ρωμαϊκό υδραγωγείο στο οποίο τα ύδατα συλλέγονται σε μία μεγάλη δεξαμενή που βρίσκεται στο άκρο της οδού Νοσοκομείου στη θέση «Μύλοι» (πρόκειται για τη σημερινή Πλατεία Πηγάδας). Λόγω

του υψώματος από εκεί μπορούν εύκολα να διοχετευθούν στην πόλη. Ο Δήμος θα προβεί στην αξιοποίησή του.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

21 Μαΐου. Το πρώτο θέατρο του Πειραιά της σύγχρονης εποχής, ξεκινά τη λειτουργία του. Βρίσκεται στην Τερψιθέα στη θέση μάνδρα του Σκυλίτση.

20 Ιουνίου. Η Ταχυδρομική υπηρεσία εγκαθίστανται στο ισόγειο του Χρηματιστηρίου (Δημαρχείο).

20 Ιουλίου. Τοποθετείται στο Ζάννειο Νοσοκομείο Πειραιώς μαρμάρινη πλάκα που μνημονεύει τον δωρητή Νικήτα Ζαννή, ως ελάχιστο δείγμα σεβασμού προς το πρόσωπό του.

1873

23 Ιουλίου. Επί δημαρχίας Δημητρίου Μουτζόπουλου τελούνται τα εγκαίνια του Ζαννείου Νοσοκομείου.

24 Αυγούστου. Πεθαίνει ο Δημήτρης Μαυροκορδάτος αιφνίδια στον Πειραιά. Η Υδραϊκή Συνοικία ανάστατη κλαίει για τον αναπάντεχο χαμό του. Το 1857 αγόρασε στον Πειραιά μία έκταση της (ένα γήπεδο) στην άκρη της Υδραϊκής Συνοικίας δίπλα στη θάλασσα, μίας και επιθυμούσε να αναγείρει εξοχική κατοικία για τον παραθερισμό του.

1874

23 Μαΐου. Διαβάζεται στο Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιώς από την κόρη και τον γαμπρό του επιστολή του Δημητρίου Μαυροκορδάτου ο οποίος είχε πεθάνει τον Αύγουστο του 1873. Με την επιστολή αυτή ανακοινώνεται πως ο Μαυροκορδάτος δωρίζει τη μεγάλη συλλογή βιβλίων του αποτελούμενη από 3.500 τόμους στον Δήμο Πειραιώς, προκειμένου να δημιουργηθεί Δημοτική Βιβλιοθήκη. Η αξία της δωρεάς των βιβλίων υπολογίστηκε σε 30.000 δραχμές.

26 Μαΐου. Η εταιρία επ' Αθηνών εις Πειραιά Σιδηροδρόμου ανακοινώνει την έναρξη λειτουργίας των θαλασσιών λουτρών και του θεάτρου του Νέου Φαλήρου.

31 Δεκεμβρίου. Κατέπλευσαν στον Πειραιά το Βρίκι «Καλή Τύχη» του Λουκά Κόκολη, προερχόμενο από Κωνσταντινούπολη, με φορτίο σίτου. Η γολέτα «Μιχαήλ» προερχόμενη από Χίο. Απέπλευσαν η γολέτα «Ευα» και η βομβάρδα «Παναγία Μυρτιδιώτισσα» με προορισμό την Σαλαμίνα.

1875

9 Φεβρουαρίου. Τελούνται τα πρώτα εγκαίνια λειτουργίας του Χρηματιστηρίου Πειραιώς εντός του κτιρίου που μεταγενέστερα θα στεγάσει το Δημαρχείο Πει-

ραιώς (Ροθίο). Καθώς το Χρηματιστήριο θα πέσει σε μαρασμό, θα τελεσθούν, σε μία προσπάθεια αναζωογόνησης των δραστηριοτήτων του, και δεύτερα εγκαί-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

για λειτουργίας στις 13 Ιανουαρίου 1880. Τόσο το κτίριο όσο και τον θεσμό του Χρηματιστηρίου εγκαινίασε ο Δήμαρχος Τρύφωνας Μουτζόπουλος ο οποίος στο τέλος της εκδήλωσης αναφώνησε «Ζήτω το Έθνος, Ζήτω ο βασιλεύς, Ζήτω ο Πειραιάς».

ασμένος από αυτόν τρισυπόστατος ναός του Προφήτη Ηλία, Αγίου Γεωργίου και Αγίου Ελευθερίου.

1877

15 Απριλίου. Κατά τη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου, διαβάζεται αναφορά του Γεωργίου Περρωτή, με την οποία δωρίζεται στον Δήμο Πειραιώς ο ήδη κατασκευ-

2 Αυγούστου. Το παιδαγωγείο ορφανών ονομάζεται πλέον «Ορφανοτροφείο Ελένης Νικήτα Ζαννή». Είναι το γνωστό «Ζάννειο Ορφανοτροφείο Αρρένων».

Οκτώβριος. Ο μεγάλος Γερμανός αρχιτέκτονας Ερνέστος Τσίλλερ που είχε εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα, αγόρασε σημαντική έκταση

1876

24 Ιουνίου. Έναρξη λειτουργίας του Β' Παρθεναγωγείου της Υδραικής Συνοικίας σε κτίριο που ανεγέρθηκε με χρήματα του Ιακώβου Ράλλη επί πρώτης θητείας του Δημάρχου Τρύφωνα Μουτζόπουλου στη συνοικία Βρυώνη.

15 Νοεμβρίου. Με βασιλικό Διάταγμα η περιοχή του Νέου Φαλήρου αναγνωρίζεται ως Συνοικισμός.

2 Ιανουαρίου. Οι αδελφοί Ρετσίνα ανακοινώνουν τη σύσταση βαφείου και λευκαντηρίου στον Πειραιά, το οποίο παράγει παντός χρώματος νήματα.

1878

2 Ιουλίου. Ο Δήμαρχος Τρύφων Μουτζόπουλος θέτει τον θεμέλιο λίθο του Ι. Ν. Αγίου Κωνσταντί-

νου και Ελένης Πειραιώς. Ο Ναός αυτός έχει χωρητικότητα 1.200 ατόμων, κατασκευάστηκε σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ιωάννη Λαζαρίμου, με μηχανικό τον Πανα-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

γιώτη Ζίζιλα. Ο ναός χτίστηκε μετά από πολλές περιπέτειες που αφορούσαν το ιδιοκτησιακό καθεστώς του οικοπέδου και επιλύθηκαν χάρη στις προσπάθειες του Δημάρχου Τρύφωνος Μουτζόπουλου που θεωρείται ένας από τους πιο πετυχημένους δημάρχους του Πειραιά.

27 Φεβρουαρίου. Φτάνει στον Πειραιά ο Αμερικανός ήρωας Στρατηγός Γκραντ. Ήταν εκείνος που οδήγησε στον στρατό της Ένωσης σε νίκη επί εκείνου της Συ-

μπολιτείας στον Αμερικανό Εμφύλιο Πόλεμο. Η άφιξή του στο λιμάνι του Πειραιά χαιρετίσθηκε δια κανονιοβολισμών από τα πολεμικά πλοία που βρισκό-ντουσαν εντός αυτού. Ο Στρατηγός Γκραντ αποβιβάσθηκε μαζί με την σύζυγό του και τον εικοσάχρονο γιο του στην προκυμαία, όπου πλήθος είχε συγκεντρω-θεί για την υποδοχή. Εκεί τον περίμενε ο Δήμαρχος Πειραιώς Τρύφωνας Μου-τσόπουλος (ή Μουτζόπουλος) με όλο το δημοτικό συμβούλιο της πόλης.

► 1879

18 Δεκεμβρίου. Απεβίωσε ο Δήμαρχος Λουκάς Ράλλης. Ο λαός συγκεντρώθηκε στην Αγία Τριάδα προκειμένου να δώσει τον ύστατο χαιρετισμό σε έναν από τους ικανότερους Δημάρχους της πόλης. Η καταγωγή του ήταν από την Χίο και συνέ-

βαλε στη δημιουργία της Ερμούπολης Σύρου της οποίας ήταν και ονοματοδότης. Έπεισε τον αδελφό του Ιάκωβο να προσφέρει χρήματα από τα οποία προήλθε το Ράλλειο Παρθεναγωγείο.

23 Απριλίου. Λειτουργεί ο βελγικών συμφερόντων ιπποσιδηρόδρο-μος σε Πειραιά και Αθήνα.

8 Νοεμβρίου. Τίθεται ο θεμέλιος λίθος του Σιδηροδρομικού Σταθ-μού Πελοποννήσου, παράλληλα με τα εγκαίνια εργασιών της ομώ-

◀ 1882

νυμς σιδηροδρομικής γραμμής. Λαμπρή τελετή έλαβε χώρα στο λιμάνι, ακριβώς στο σημείο όπου εδρεύει σήμερα ο Σταθμός. Παρέ-στησαν οι βασιλείς Γεώργιος Α΄ και Όλγα και όλα τα πολιτικά πρό-σωπα που δέσποζαν τότε.

► 1883

3 Σεπτεμβρίου. Τελούνται τα εγκαίνια του Ι. Ν. Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης στην Πλατεία Κοραή στον Πειραιά. Ο Τρύφων Μουτζόπουλος για να προλάβει τη δημαρ-

χία του Αριστείδη Σκυλίτη του πρεσβύτερου, ο οποίος έχει εκλεγεί Δήμαρχος για να τον αντικαταστήσει, επισπεύδει τα εγκαίνια του Ι. Ναού έναν μήνα νωρίτερα.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

25 Μαρτίου. Σε μία ξεχωριστή τελετή αποφασίστηκε για την επέτειο της 25ης Μαρτίου να αποδοθούν τιμές στο ηλίοιο της επανάστασης «ΑΡΗΣ» του Υδραίου Αναστάση Τσαμαδού, το οποίο κατέπληξε στο

λιμάνι του Πειραιά ειδικά για τον σκοπό αυτόν. Τους πανηγυρικούς εξεφώνησαν οι Θεόδωρος Αφεντούλης, Ιάκωβος Δραγάτης και Παύλος Νιρβάνας.

1884

1885

16 Ιουνίου. Δημοσιεύεται Βασιλικό Διάταγμα με το οποίο ιδρύεται ο αρχαιότερος αθλητικός Όμιλος Ερετών. Οι πρώτες εγκαταστάσεις βρίσκονταν κάτω από

την Καστέλα σε νεώσοικο όπου αργότερα εγκαταστάθηκε εκεί η ταβέρνα «Λάμψις της Σελήνης».

1η Φεβρουαρίου. Καίγεται το θέατρο Τσόχα, το αποκαλούμενο «Κόσμημα του βουλού» που υψωνόταν επιβλητικά στην Καστέλα. Το θέατρο αποτεφρώθηκε εντελώς, ο Τσόχας όμως, που το είχε ασφαλισμένο, αναστήλωσε ακριβώς το ίδιο.

3 Ιουνίου. Ιδρύεται «Φιλανθρωπική Αδελφότης των εν Πειραιεί Ηπειρωτών» με κύριο σκοπό την ενίσχυση της εκπαίδευσης στην Ήπειρο και την απελευθέρωσή της από τον τουρκικό ζυγό.

2 Νοεμβρίου. Τελούνται τα εγκαίνια του νέου Ι. Ν. του Αγίου Νικολάου των Υδραίων. Ο ναός το έτος που εγκαινιάστηκε ήταν ο μεγαλύτερος του Πειραιά. Ήταν τριπλάσιος στο εμβαδόν του από τον ναό του πολιούχου Πειραιώς του Αγίου Σπυρίδωνα.

1886

1887

1η Οκτωβρίου. Εκλέγεται Δήμαρχος Πειραιώς ο Θεόδωρος Ρετσίνας. Είχε δημιουργήσει με τους αδελφούς του, Αλέξανδρο και Δημήτριο το 1872 τα κλωστο-

ύφαντουργία «Αδελφοί Ρετσίνα». Έφτασε να διαθέτει 5 εργοστάσια παραγωγής υφασμάτων και γρήγορα ο κόσμος αποκαλούσε τα υφάσματά του «ρετσίνες».

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1888

13 Μαΐου. Το δημόσιο παραχωρεί στον Δήμο Πειραιώς έκταση 200 στρεμμάτων στην Πειραιϊκή Χερσόνησο. Από αυτά τα 200 στρέμματα ένα μέρος δόθηκε στον βασιλιά Γεώργιο Α΄ για την ανέγερση θερινών ανακτόρων. Εκεί θα κτιστεί αργότερα το βασιλικό περίπτερο (Παλατάκι).

30 Οκτωβρίου. Διοργανώνονται από τον Όμιλο Ερετών οι πρώτοι διεθνείς αγώνες λεμβοδρομίας στην Ελλάδα με συμμετοχή ξένων πληρωμάτων από πλοία κυρίως του Γαλλικού και του Ιταλικού στόλου.

1889

30 Απριλίου. Η βασίλισσα Όλγα τοποθετεί τον θεμέλιο λίθο για την ανέγερση του Χατζηκυριάκειου Ορφανοτροφείου Θηλέων του ευεργέτη Ιωάννη Χατζηκυριάκου. Στα θεμέλια τοποθετεί έναν αμφορέα

που περιέχει έναν χρυσό σταυρό και όλα τα είδη των νομισμάτων του τότε Ελληνικού Βασιλείου.

1890

15 Οκτωβρίου. Η βασίλισσα Όλγα κατεβαίνει στον Πειραιά προκειμένου να επιβιβαστεί στο ρωσικό πλοίο «Μνήμη της Αζοφικής» το οποίο βρίσκεται στο Πειραιϊκό λιμάνι. Η ρωσικής καταγωγής

βασίλισσα της Ελλάδας δεν χάνει ποτέ την ευκαιρία να κατέβει στον Πειραιά όταν σε αυτόν ελλιμενίζονται μονάδες του Ρωσικού Στόλου.

1891

5 Οκτωβρίου. Δημοσιεύεται Βασιλικό Διάταγμα σύμφωνα με το οποίο ιδρύεται στον Πειραιά ίδρυμα με την επωνυμία «Άσυλον Πενήτων Βασιλείου Αθανασίου Πρωθιερέως».

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1892

14 Απριλίου. Πραγματοποιήθηκε η πρώτη απεργία γυναικών στην Ελλάδα στην κλωστοϋφαντουργία των αδελφών Ρετσίνα, όταν έγινε απόπειρα μείωσης του ημερομι-

σθίου. Συγκεντρώθηκαν στην Γούβα του Βάβουλα στη σημερινή είσοδο του Πειραιά από τον οδό 34ου Συντάγματος και ζητούν να δουλέψουν με κανονικό μεροκάματο.

1893

8 Απριλίου. Πεθαίνει ο φιλόσοφος του Πειραιά, ο ιατρός Θεόδωρος Αφεντούλης σε ηλικία 69 ετών. Υπήρξε, μεταξύ άλλων, ρήτορας, ποιητής, δημοσιογράφος, ευθυμογράφος. Γεννήθηκε στην Ζαγορά το 1824 και όντας βουνίσσιος μη μπορώντας να υποφέρει τον θόρυβο της Αθήνας, επέλεξε μία απόμερη συνοικία του Πειραιά. Τον αποκαλούσαν «Ο φιλόσοφος του Πειραιώς» κι ως την όψη έ-

μοιαζε με άγιο. Διεύθυνε το Ζάννειο Νοσοκομείο για πολλά χρόνια και άφησε εποχή όχι μόνο για το έργο του αλλά και για τη φιλανθρωπία του.

25 Ιουλίου. Εγκαινιάζεται η διώρυγα της Κορίνθου η κατασκευή της οποίας είχε ξεκινήσει από τις 22 Ιουλίου 1880 δίνοντας άλλη δυναμική στην εμπορευματική κίνηση του λιμένος Πειραιώς.

10 Σεπτεμβρίου. Εγκαταστάθηκε η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων Πειραιώς το αθλοτινό «Πολιτικό Σχολείον» σε νέα κτίρια της Ευελπίδων στην Αθήνα. Τα κενά κτίρια του Πειραιά χρησιμοποιήθηκαν άλλα ως Αποθήκη Υλικού του Στρατού άλλα ως «Κοπή», δηλαδή ένα βιοτεχνικό τμήμα στο οποίο έφτιαχναν στρατιωτικές στολές. Τέλος, στη μία άκρη της έκτασης οικοδομήθηκε το νέο Ταχυδρομικό Μέγαρο Πειραιά, που υπάρχει μέχρι σήμερα.

1894

16 Σεπτεμβρίου. Ο Λάμπρος Πορφύρας μαθητής ακόμα του Γυμνασίου Πειραιώς, γράφει το πρώτο του ποίημα με τίτλο «Η θλίψη του Μαρμάρου», το οποίο δημοσιεύει το Πειραιϊκό περιοδικό «Στάδιον».

22 Οκτωβρίου. Ιδρύεται ο Πειραιϊκός Σύνδεσμος ως «Μουσικός Γυμναστικός Σύλλογος». Ένας απ' τους σκοπούς του ήταν να συνδράμει στη διοργάνωση των πρώτων Ολυμπιακών Αγώνων του 1896.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1895

9 Απριλίου. Τελούνται τα εγκαίνια του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά. Η απόφαση ανέγερσης πάρθηκε από τον δήμαρχο Τρύφωνα Μουτζόπουλο. Ξεκίνησε επί δημαρχίας Αριστείδη Σκυλίτση και τελείωσε επί δημαρχίας Θεόδωρου Ρετσίνα το 1895. Είναι έργο του Πειραιώτη αρχιτέκτονα Ιωάννη Λαζαρίμου. Το θέατρο είναι

το κορυφαίο σωζόμενο ελληνικό θεατρικό κτίριο εκείνης της εποχής και αντικατοπτρίζει την κλασική παράδοση και τη μοναδική ελληνική κομψότητα.

1896

- Ο Δήμαρχος Πειραιά Τρύφων Μουτζόπουλος κηρύσσει την έναρξη των Ολυμπιακών αγωνισμάτων στον Πειραιά. Η τελετή ήταν βραδινή και είχε κέντρο όλη την παράλια ακτογραμμή του εμπορικού λιμανιού.

7 Φεβρουαρίου. Ξεκινάει μία νέα οικοδομή του Τζανείου Νοσοκομείου Πειραιώς, που προσέθεσε πενήντα νέες κλίνες, με τη νέα δωρεά του Δημητρίου Σαλεπούλη. Το νοσοκομείο είχε ξεκινήσει να λειτουργεί με 50 κλίνες και η νέα πρόσθεση κλινών τελείωσε τον Μάιο του 1899.

21 Μαρτίου. Πέντε ημέρες πριν την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων ο Δήμαρχος Πειραιώς Τρύφων Μουτζόπουλος εκδίδει νόμο «Περί οδοποιίας» με τον οποίο απαλλήσσεται ο Δήμος από την καταβολή υπέρογκων χρηματικών ποσών.

Ο Δήμος θα οδηγούταν στην καταστροφή, αν ο Πρωθυπουργός Θ. Δηλιγιάννης δεν μεσολαβούσε. Μία ανώνυμη μέχρι τότε πλατεία θα ονομασθεί «Πλατεία Δηλιγιάννη».

27 Μαρτίου. Διεξάγονται στο Ολυμπιακό Ποδηλατοδρόμιο Φαλήρου αγώνισμα των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας. Πρώτο αγώνισμα ήταν ο δρόμος 100 χιλιομέτρων, δηλαδή 300 γύρων του ποδηλατοδρομίου, σε συνθήκες απόλυτου κρύου. Εκτός από την ποδηλασία στο στάδιο διεξάγονταν επίσης και κάποια αγωνίσματα του τένις.

29 Μαρτίου. Καταγράφεται από την εφημερίδα Messagez d' Athenes «για μία γυναίκα που είχε δηλώσει συμμετοχή στον Μαραθώνιο και δεν της επιτράπη να τρέξει». Πρόκειται για την Μεληπομένη Ρεβίδη, μεγαλωμένη στον Πειραιά και μόνιμη κάτοικος που επιθυμεί να συμμετάσχει στον Μαραθώνιο δρόμο. Παρότι η συμμετοχή της δεν εγκρίθηκε, έτρεξε τελικά μόνη της την επομένη.

30 Μαρτίου. Ξεκινούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

κολύμβησης στον λιμένα της Ζέας που θα μπορούσε να πει κάποιος ότι είναι ειδικά κατασκευασμένος για την τέλεση αγώνων κολύμβησης.

1η Απριλίου. Όγδοη και προτελευταία ημέρα των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Επρόκειτο να γίνουν στο Φαληρικό όρμο αγώνες κωπηλασίας. Και ενώ τα πάντα ήταν έτοιμα, οι αγώνες αναβλήθηκαν λόγω άσχημων καιρικών συνθηκών.

18 Αυγούστου. Τμήμα της μεγάλης λεωφόρου Σωκράτους (σημερινή Ηρώων Πολυτεχνείου) από τη Συνοικία του Βρυώνη μέχρι το τέλος της Πειραιϊκής Χερσονήσου, μετονομάζεται σε «Λεωφόρο Ιωάννη Χατζηκυριακού». προς διαιώνιση του ονόματος του ευεργέτη του, Δήμου Χατζηκυριακού.

24 Αυγούστου. Τίθεται ο θεμέλιος λίθος του κτιρίου που προορίζεται για τη στέγαση του Χρηματιστηρίου στην Πλατεία Θεμιστοκλέους. Ο θεμέλιος λίθος τέθηκε επί δημαρχίας Δημητρίου Μουτζόπουλου. Στο ίδιο κτήριο θα στεγαστεί αργότερα το Δημαρχείο Πειραιώς (Ωρολόγιο).

25 Αυγούστου. Καταπλέει στον Πειραιά από την Κρήτη ο Κωνσταντίνος Μάνος με αριθμό εθελοντών που είχαν πάει για να πολεμήσουν υπέρ του Κρητικού Αγώνα.

1η Σεπτεμβρίου. Το «Καλλιτεχνικό Κέντρο» του Θαλασσογράφου Βοηλάνη, που περιλαμβάνει σχολές ζωγραφικής και μουσικής, εγκαθίσταται στον Πειραιά στην οδό Πραξιτέλους. Τη Διεύθυνση του ωδείου έχει ο μουσουργός Διονύσιος Λαυράγκας, ενώ της ζωγραφικής έχει ο Γ. Ροϊλός, Καθηγητές είναι οι Βοηλάνης, Λυμπέρης, Φωκάς, Ροϊλός.

2 Σεπτεμβρίου. Έκρηξη στο Πυριτιδοποιείο Πειραιώς με α-

ποτέλεσμα τον σοβαρότατο τραυματισμό δύο εργατών. Οι εκρήξεις είναι συχνές στο Πυριτιδοποιείο παρά τα μέτρα ασφαλείας που τηρούνται.

8 Σεπτεμβρίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιώς αποφάσισε τη μεταφορά των Αρμενίων Προσφύγων από το Φαληρικό Αλίπεδο που τους είχε εγκαταστήσει προσωρινά λόγω ανθυγιεινού περιβάλλοντος χώρου.

8 Σεπτεμβρίου. Κατέπλευσε στον Πειραιά ο Έλληνας Ταγματάρχης του Αβησσυνικού Στρατού Ανδρέας Μαρούλης προκειμένου να επισκεφτεί στην πόλη μας την οικογένειά του η οποία κατάγεται από την Κέα. Ο Μαρούλης όταν έφυγε για την Αβησσυνία είχε αποχωρήσει από τον ελληνικό στρατό με τον βαθμό του λοχία. Πολέμησε στο πλευρό του Αυτοκράτορα Μελένικ Β΄ ενάντια στην ιταλική εισβολή της Αβησσυνίας.

14 Νοεμβρίου. Σφοδρή βροχόπτωση στον Πειραιά δημιουργεί μία εικόνα πλήρους καταστροφής.

26 Δεκεμβρίου. Υπογράφεται από τον Βασιλιά Γεώργιο Α΄ το καταστατικό λειτουργίας του Χατζηκυριάκειου Ορφανοτροφείου Θηλέων.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1898

13 Φεβρουαρίου. Η καθημερινή άφιξη Κρητών Προσφύγων στον Πειραιά λαμβάνει δραματικές διαστάσεις. Εγκαθίστανται στις υπώρειες του Λόφου της Μουνιχίας (Καστέλλα). Πριν τις κρητικές επαναστάσεις, οι Κρήτες του Πειραιά αριθμούσαν τους 7.000 ενώ μετά από αυτές τους 25.000

οδών Φίλωνος-Άρεως. Το κτίριο αυτό ήταν το πρώτο κτίριο που κατασκευάστηκε στην Ελλάδα για τη στέγαση της Ταχυδρομικής, Τηλεγραφικής και Τηλεφωνικής Υπηρεσίας και είχε σαν πρότυπο το μέγαρο της Γενεύης. Η κατασκευή

7 Μαρτίου. Παρουσία του Δημάρχου Πειραιώς Τρύφωνος Μουτζόπουλου, τίθεται ο θεμέλιος λίθος του Ταχυδρομικού Μεγάρου στον Πειραιά σε δημοτικό οικόπεδο στη συμβολή των

του στηρίχθηκε σε σχέδια του αρχιτέκτονα Εμμανουήλ Παπακωνσταντίνου.

23 Ιουλίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιώς εγκρίνει τα σχέδια του μηχανικού Δήμου Παπακωνσταντίνου για την κατασκευή Ταχυδρομικού Μεγάρου.

9 Νοεμβρίου. Πεθαίνει στον Πειραιά ο Σκωτσέζος Wittam Barbour (γνωστός ως Βαρβούρ), ο οποίος υπήρξε συνέταιρος του Τζον Μακ Δούαλ, δίνοντας σημαντική ώθηση στη βιομηχανική και ναυτική ανάπτυξη του Πειραιά.

1899

Η συνέχεια το 2022

Το Δημαρχείο Πειραιά

**ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ**

01

2021

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
				ΠΡΟΤΟΧΡΟΝΙΑ Περιομή Ι. Χριστού, ✠ Βασιλείου του Μεγάλου	Σιλβέστρου πάπα Ρώμης, Θεαγένους ιερομάρτ.	ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ Μολαχίου προφήτου, Γορδίου μάρτ.
				1	2	3
Θεοκτίστου, Ονούφριου εν Χίω	Θεοπέμπτου, Θεωνά, Συγκλητικής οσίων	✠ ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ	✠ Ιωάννου του Προδρόμου & Βαπτιστού	Γεωργίου Χοζεβίτου, Δομνίκης, Κύρου, Παρθένας	Πολυεύκτου μάρτ., Ευστρατίου οσίου	ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ , Γρηγορίου, Δομετιανού, Μαρκιανού
4	5	6	7	8	9	10
Θεοδοσίου Κοινοβιάρχου, Αγαπίου οσίου	Τατιανής, Ευθασίας, Μερτίου & Πέτρου μαρτύρων	Ερμούλου, Μαξίμου, Στρατονίκου μάρτ.	Αγνής μάρτυρος, των εν Σινά αναιρεθέντων Αββάδων	Παύλου Θηβαίου, Ιωάννου Καλυβίτου	Προσκύνηση αλύσεως Πέτρου, Πευσίππου	ΙΒ ΛΟΥΚΑ , Αντωνίου Μεγ., Αντωνίου Βεροίας, Γεωργίου Ιωαννίνων
11	12	13	14	15	16	17
✠ Αθανασίου & Κυρίλλου Πατρ. Αλεξανδρείας	Μάρκου, Μακαρίου, Αρσενίου	✠ Ευθυμίου Μεγάλου , Ζαχαρίου Άρτης	Μαξίμου, Νεοφύτου, Ευγενίου	Τιμοθέου αποστ., Αναστασίου Πέρσου	Κλήμεντος Αγκύρας, Αγαθαγγέλου μάρτ., Διονυσίου	ΙΔ' ΛΟΥΚΑ , Ξένης & Ζωσιμά οσ., Βαβύλα ιερομάρτ.
18	19	20	21	22	23	24
Γρηγορίου Θεολόγου, Αυξεντίου νεομ.	Ξενοφώντος & Συμεών οσίων, Κλήμεντος	Ανακομιδή λειψ. Ιωάννου Χρυσοστόμου	Εφραίμ του Σύρου, Παλαδίου & Ιακώβου	Ανακομιδή λειψάνων Ιγνατίου Θεοφρόν	✠ Τριών Ιεραρχών , (Σχ. εορτή), Ανάμν. εικόνας Ευαγγελιστριάς Τήνου	ΙΕ' ΛΟΥΚΑ , Κύρου & Ιωάννου Αναργύρων, Αρσενίου εν Πάρω
25	26	27	28	29	30	31

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

02

2021

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
Τρύφωνος, Περπέτουας, Αναστασίου 1	✠ ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ 2	Συμεών θεοδόχου, Άννης προφήτιδος 3	Ισιδώρου Πηλουσιώτου, Νικολάου ομολογητού 4	Αγάθης μάρτ., θεοδόχου 5	Φωτίου πατρ. Κων/πόλεως, Βουκόλου 6	ΙΣΤ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Παρθενίου επισκ. Λαμπάκου, Λουκά 7
Ζαχαρίου προφ., Θεοδώρου Στρατηλάτου 8	Νικφόρου μάρτ., Παγκρατίου Ταυρομ. 9	Χαραλάμπους ιερομάρτ., Αναστασίου, Ζήνωνος 10	Βλασίου ιερομάρτ., Θεοδόρας Αυγουστos 11	Μελετίου Αντιοχείας, Αντωνίου 12	Ακύλλα & Πρισκίλλης, Μαρτινιανού 13	ΙΖ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αυξεντίου, Γεωργίου Μυτιλήνης, (Βαλεντίνου) 14
Ονησίμου, Ευσεβίου, Ανθίμου εν Χίω 15	Παμφίλου μάρτ. Φλαβιανού Κων/πόλεως 16	Θεοδώρου του Τήρωνος, Μαρκιανού και Πουλχερίας 17	Λέοντος πάπα Ρώμης, Αγαπητού ομολογητού 18	Φιλοθέης Αθηνάϊας, Φιλήμονος & Αηφίας αποστόλων 19	Λέοντος επισκ. Κατάνης 20	Τελώνου & Φαρισαίου, (Αρχή Τριωδίου), Ευσταθίου Αντιοχείας 21
Των εν τοις Ευγενίω μαρτύρων, Θεοδότου οσίου 22	Πολυκάρπου, επισκ. Σμύρνης ιερομάρτ., Γοργωνίας οσίας 23	Α΄ & Β΄ εύρεση τιμίας κεφαλής Προδρόμου 24	Ταρασίου πατρ. Κων/ πόλεως, Ρηγίνου επισκόπου Σκοπέλου 25	Φωτεινής Σαμαρείτιδος, Πορφυρίου 26	Στεφάνου, Γελασίου μάρτ. 27	Ασώτου, Βασιλείου ομολ. Κυράνης, Κασσιανού οσίου 28

Αποψη του Πειραιά το 1887.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

03

2021

ΜΑΡΤΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
Ευδοκίας οσιομάρτ., Μαρκελλού μάρτ. 1	Νικολάου του Πλανά Ναυαίου & Ευθαλίας μαρτύρων 2	Ευτροπίου, Κλεονίκου, Βασιλίσκου μάρτ. 3	Γερασίμου Ιορδανίτου, Παύλου & Ιουλιανής μαρτύρων, Ταϊκονοπέμνη 4	Κόνωνος οσ., Αρχελάου, Ευλαμπίου 5	✠ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ, Των εν Αιγύπτω 42 μαρτύρων, εύρεση Τιμίου Σταυρού 6	ΑΠΟΚΡΕΩ, Λαυρεντίου οσίου 7
Θεοφυλάκτου Νικομηδείας, Ερμού 8	✠ Αγίων 40 Μαρτύρων, Καϊσαρίου θαυματ. 9	Κορδάτου εν Κορίνθω, Αναστασίας της Πατρικίας 10	Σωφρονίου Ιεροσολύμων, Θεοδώρας εν Άρπη, Τροφίμου μάρτ. 11	Συμεών Νέου Θεολόγου, Θεοφάνους ομολογητού, Γρηγορίου Διαλόγου 12	Ανακομιδή λειψ. Νικηφόρου Κων/πόλεως, Παυλίου οσίου 13	Τυρινής Βενεδίκτου οσίου, Ευσχήμονος επισκ. 14
ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ, Αγαπίου μάρτ., Αριστοβούλου αποστ., Μανουήλ νεομ. (Αργία) 15	Σαββίνου, Ρωμανού μάρτ. Χριστοδούλου 16	Αλεξίου ανθρώπου του Θεού, Θεοσπηρίτου ομολογητού 17	Κυρίλλου πατριάρχου Ιεροσολύμων 18	✠ Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Χρυσάνθου & Δαρείας 19	Θαύμα κολλύβων Αγίου Θεοδώρου, Των εν τη Μονή Αγ. Σάββα αν. Πατέρων 20	Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ορθοδοξίας), Ιακώβου ομολ., Φιλήμονος & Δομνίκου 21
Βασιλείου Αγκύρας, Κολλινίκης μάρτυρος 22	Νίκωνος & 199 μαρτύρων, Λουκά νεομ. 23	Αρτέμονος & Ζαχαρίου οσίων Παρθενίου πατρ. Κων/πόλεως 24	✠ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ Εθνική Εορτή 25	✠ Β΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Σύναξη Αρχαγγέλου Γαβριήλ 26	Ματρώνης οσίας 27	Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρηγορίου Παλαμά), Ηρωδίωνος αποστ., Ιλαρίωνος οσ., 28
Μάρκου επισκ. Αρεθουσίαν, Ιωνά & Βαρακχασίου μάρτ. 29	Ευβούλης μάρτ., Ζαχαρίου Κορίνθου 30	Υπατίου & Ακακίου ιερομαρτύρων 31				

Άποψη του Πειραιά το 1887.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

04

2021

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
			Μαρίας Αιγυπτίας, Γερωντίου & Βασιλείδου μαρτ.	✠ Γ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Θεοδώρας Παρθένου, Τίτου οσίου, Αμφιανού & Αιεσίου μαρτ.	Ιωσήφ Υμνογράφου	Γ' ΝΗΣΤΕΙΟΝ (Σταυροπροσκυνήσεως) Θεωνά, Πλάτωνος μαρτ.
			1	2	3	4
Κλαυδίου, Διοδώρου, Νικηφόρου μαρτ.	Γρηγορίου Σινάϊτου, Ευτυχίου πατρ.	Καλλιολπίου & Ακυλίνης μαρτύρων	Ηρωδίωνος Αγάβου, Ρούφου αποστ.	✠ Δ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Ευφυχίου μαρτ., Βαδίου ιερομάρτ.	Γρηγορίου Ε' ιερομάρτ.	Δ' ΝΗΣΤΕΙΟΝ (Ιωάννου Κλίμακος), Αντίπα επισκόπου Περγάμου
5	6	7	8	9	10	11
Ανθούσης οσίας, Παρίου ομολογ., Ακακίου καυσοκαλυβίτου	Μαρτίνου επισκόπου Ρώμης	Μέγας Κανών, Αριστάρχου, Παύδη, Τροφίμων εκ των 70 αποστ.	Λεωνίδου επισκ. Αθηνών	✠ ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ, Αγάπης, Ειρήνης, Χιονίας μαρτύρω	Μακαρίου Κορίνθου	Ε' ΝΗΣΤΕΙΟΝ (Μαρίας Αιγυπτίας) Ιωάννου οσ., Κυρίλλου πατρ. Κων/λεως
12	13	14	15	16	17	18
Παφνουτίου ιερομ., Φιλίππας μαρτ.	Θεοδώρου οσ. Ζαχαίου απ., Αθανασίου Μετεωρίτου	Ιανουαρίου ιερομ., Αναστασίου Σινάϊτου	Ναθαναήλ επισκ., Νεάρχου μαρτ., Θεοδώρου	Λαζάρου του βοσκού νεομ.	Λαζάρου, Ελισάβετ οσίας, Ξενοφώντος	ΤΩΝ ΒΑΙΩΝ, Νίκης μάρτυρος
19	20	21	22	23	24	25
✠ ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ Ιωσήφ Παγκάλου, Βασιλέως επισκ. Αμασείας	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ Των 10 Παρθένων Συμεών Ιεροσολύμων	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ Της αλειψιάσεως τον Κύριο, Των εν Κυζίκω 9 μ.	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ Ο Μυστικός Δείπνος	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Τα Άγια πάθη του Κυρίου		
26	27	28	29	30		

Πασαλιμάνι

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

05

2021

ΜΑΪΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
					✠ ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ Η εις Άδου κάθοδος του Κυρίου, Ιερεμίου προφ. 1	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ Η Ανάσταση του Κυρίου, Ανακομιδή λειψ. Μεγ. Αθανασίου 2
✠ Δευτέρα Διακαινησίου, Γεωργίου Τροπαιφύρου 3	Μάρκου απ. Ραφαήλ, Νικολάου & Ειρήνης, Πελαγίας μ., Ιλαρίου οσ. 4	Ειρήνης μεγαλομ., Ευθυμίου Μαδύτου 5	✠ Ιώβ πολυάθλου, Σεραφείμ οσίου 6	Της Ζωοδόχου Πηγής, Του εν ουρανῷ φανέντος σημ. Τιμ. Σταυρού 7	✠ Ιωάννου Θεολόγου, Αρσενίου Μεγάλου 8	ΤΟΥ ΘΩΜΑ, Χριστοφόρου μάρτ. ΗΣαίου προφ. 9
Σίμωνος αποστ., Ζηλωτού, Λαυρεντίου 10	Μωκίου ιερ., Κυρίλλου & Μεθοδίου 11	Επιφανίου Κύπρου, Γερμανού, Θεοδώρου εν Κυθήραις 12	Γλυκερίας μάρτ., Σεργίου, Παισικάκου 13	Ισιδώρου εν Χίω, Θεράποντος ιερομ., Λεοντίου Ιεροσολ. 14	Αχιλλίου Λαρίσης, Παχωμίου οσίου Μεγ. 15	ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ, Θεοδώρου οσίου του ηγιασμένου 16
Ανδρονίκου & Ιουνίας εκ των 70 Αποστόλων, Αθανασίου Χριστ. 17	Πέτρου, Διονυσίου, Ηρακλείου μάρτ. 18	Πατρικίου ιερομάρτ., Μενάνδρου & Πολυαίνου μάρτ. 19	Θαλλελαίου ιαμ., Λυδίας Φιλιππησίας 20	✠ Κωνσταντίνου & Ελένης των ισαποστόλων, Βησσαρίωνος 21	Παύλου & Δημητρίου νεομ. Τριπόλεως 22	ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ, Μικαήλ Συνάδων Συνεσίου επισκόπου 23
Συμεών θαυμαστορείτου, Μελετίου μάρτυρος 24	Γ' Εύρωση Τιμίας Κεφαλής Προδρόμου 25	Της Μεσοπεντηκοστής, Κάρπου & Αλφαίου εκ των 70 Αποστ. 26	Ελλαδίου ιερομάρτ., Ιωάννου του Ρώσου ομολογήτου 27	Ευτυχούς επισκ. Μελιτάνης, Ελίκωνίδος μάρτ., Ανδρέου σαλού 28	Θεοδοσίας μάρτυρος, Επέτειος αλώσεως Κων/πόλεως 29	ΣΑΜΑΡΕΤΙΔΟΣ, Ισαακίου ηγούμενου Μονής Δαλμάτων 30
Ερμείου αποστ. & μάρτυρος 31						

Αποψη του υφιστάμενου σχολείου της πλατείας Πηγάδας

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

06

2021

ΙΟΥΝΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
	Ιουστίνου μάρτ., Πύρρου οσίου	Νικηφόρου αρχιεπ., Κωνσταντίνου νεομ.	Λουκιλλιανού μάρτ., Παύλης μάρτ.	Μητροφάνους Κων/πόλεως, Μάρβας & Μαρίας	Δωροθέου Τύρου, Νικάνδρου μάρτ.	ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ, Ιλαρίωνος οσίου, Αττάλου θαυματουργού
	1	2	3	4	5	6
Θεοδότου, Ζηναΐδος, Παναγή Μπασιά	Ανακομιδή λειψ. Θεοδώρου, Καλλιόπης	Απόδοση του Πάσχα, Κυρίλλου αρχιεπισκ. Αλεξανδρείας	✠ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ, Αλεξάνδρου & Αντώνης, Θεοφάνους	Βαρβολομαίου & Βαρνάβα αποστόλων	Ονουφρίου οσίου, Πέτρου εν Άθω	ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ 318 ΠΑΤΕΡΩΝ, Ακυλίνης μάρτ., Αντιπάτρου βόστρων
7	8	9	10	11	12	13
Ελισσαίου προφ., Κων/πόλεως	Ιερωνύμου οσ., Αμώς, Αχαϊκού & Στεφανά απ., Αυγουστίνου	Τύχωνος επισκ. Αμαθούνας	Ισαύρου, Μανουήλ, Σαβήλ & λοιπών μαρτ.	Λεοντίου εξ Αιγίνης, Υπατίου, Θεοδούλου	✠ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ, Ιούδα αποστ., Θεαδέλφου, Παΐσιου οσίου	✠ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, Μεθοδίου Πατέρων, Νικολάου Καβάσιλα
14	15	16	17	18	19	20
✠ ΑΓ. ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, Αφροδισίου & Ιουλιανού μάρτ., Τερεντίου ιερομ.	Ευσεβίου Σαμοσάτων, Ζήνωνος	Αριστοκλέους, Δημητρίου & Αθανασίου μαρτύρων	Το Γενέθλιο του Προδρόμου, Αθανασίου	Φεβρωνίας, Ορεντίου, Γεωργίου & Προκοπίου νεομαρτύρων	Δαβίδ οσίου εν Θεσ/νίκη	ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ, Σαμφών του Ξενοδόχου, Ιωάννης & Μαρίας των μυρ.
21	22	23	24	25	26	27
Ανακομιδή λειψάνων Κύρου & Ιωάννου των Αναργύρων	✠ ΠΕΤΡΟΥ & ΠΑΥΛΟΥ των ηρωτοκορυφαίων Αποστόλων	✠ Η Σύναξη των Αγίων 12 Αποστόλων				
28	29	30				

Πρόσκληση κατοικίας διοικήτης
Σχολής Ναυτικών Δοκίμων

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

07

2021

ΙΟΥΛΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
			Κοσμά & Δαμιανού των Αναργύρων	Κατάθεση τιμίας Εσθής Θεοτόκου, Λάμπρου νεομ.	Υακίνθου, Θεοδότης μάρτ.	Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ανδρέου μελωδού, Λουκίας μάρτ., Μιχαήλ Χωνιάτη
			1	2	3	4
Αθανασίου εν Άθω & Λαμπαδού οσίων	Σισώνη, Φιλήμονος, Ονησίμου, Αρχίππου	✠ Κυριακής μεγαλομ., Βωμά Μαλείνου	Προκοπίου μεγαομ., Θεοφίλου οσίου	Παγκρατίου ιερ., Μιχαήλ Πακκανά νεομ.	Των 45 Μαρτύρων εν Νικοπόλει Αρμ.	Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ευφημίας μεγαλόμ., Όλγας ισαποστ.
5	6	7	8	9	10	11
Πρόκλου & Ιλαρίου μάρτ., Βερονίκης, Παΐσιου Αγιορετίου	Σύναξη Αρχαγγέλου Γαβριήλ, Στεφάνου	Νικοδήμου Αγιορ., Ακύλα, Ιωσήφ	Κηρύκου & Ιουλίτης, Βλαδιμήρου	Αθηνογένους, Θεοφράστου, Φαύστου	✠ Μαρίνης μεγαλομ.	ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ, Αιμιλιανού, Παύλου μάρτ.
12	13	14	15	16	17	18
Μακρίνας, Δίου οσίων, Θεοδώρου	✠ Του προφήτου Ηλίου του Θεσβίτου	Συμεών διά Χριστόν Σαλού, Παρβενίου	Μαρίας Μαγδαληνής, Μαρκέλλας παρβενομάρτυρος	Ιεζεκιήλ προφ., Φωκά & Απολλωνίου, Πελαγίας της Τηνίας	Χριστίνης μεγαλομ., Αθηνάγορα μάρτ.	Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Κοίμηση Αγίας Άννης, Ολυμπιάδος διακονίας
19	20	21	22	23	24	25
✠ Παρασκευής αθληφόρου, Ερμούλου & Ερμοκράτους ιερομ.	✠ Παντελεήμονος μεγαλομ. & ιαματικού	Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος, Ειρήνης	Καλλινίκου μάρτ., Θεοδότης μάρτ. & των τέκνων αυτής.	Σίλα, Σιλουανού, Κρήσκεντος, Ανδρονίκου εκ των 70 Αποστόλων	Προεόρτια Προόδου του Τιμίου Σταυρού	
26	27	28	29	30	31	

Τελωνείο 1867

**ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ**

08

2021

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
						ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Πρόδος Τ. Σταυρού, των 7 Μακκαβαίων 1
Ανακομ. λειψ. πρωτομ. Στεφάνου, Θεοδώρου νεομάρτ. 2	Δαλμάτου, Ισαακίου, Φαύστου, Θεοκλήτους, Σαλώμυς 3	Των εν Εφέσω 7 Παιδων, Ευδοκίας οσιμ. 4	Ευσινίου, Νόννης, Ευγενίου Αιτωλού 5	✠ Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ 6	Δομετίου οσίου, Νικάνορος οσίου θαυματ. 7	Ζ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αιμιλιανού ομολ., Μύρωνος 8
Ματθία αποστόλου, Των εν τη Χαλκή Πύλη 10 μαρτύρων 9	Λαυρεντίου διακόνου, Εύστου επισκ. Ρώμης, Ιηπολύτου 10	Εύηλου διακ., Νήφωνος Κων/πόλεως 11	Φωτίου & Ανικήτου μαρτύρων 12	Μαξίμου ομολ., Ευδοκίας βασιλίσσης 13	Μιχαίου προφ., Μαρκέλλου ιερομάρτ. 14	✠ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ 15
Αγίου Μανδηλίου, Τιμοθέου Ευρίπου 16	Μύρωνος, Παύλου & Ιουλιανής μάρτ. 17	Φλώρου, Λαύρου, Λέοντος & Ερμού μάρτ. 18	Ανδρέα στρατηλ., Ευτυχιανού μάρτ. Θεοφάνου Δοχειαρίτου 19	Σαμουήλ προφήτου, Λουκίου μάρτυρος 20	Θαδδαίου αποστ., Βάσσης μάρτυρος & των τέκνων αυτής 21	Θ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αγαθονίκου 22
ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, Ειρηναίου ιερομάρτυρος 23	Κοσμά Αιτωλού, Ευτυχούς ιερομάρτ. 24	Τίτου αποστόλου επισκόπου Γορτύνης 25	Αδριανού & Ναταλίας μαρτύρων, Ιωάσφ οσίου 26	Φανουρίου μάρτ., Ποίμενος οσίου, Οσίου επισκ. Κορδούης 27	Μωυσέως Αιθίοπος, Διομήδους, Λαυρεντίου μάρτ. 28	Ι' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αποστομή Τιμίας Κεφαλαής Ιωάννου Προδρόμου, Θεοπίστης οσ. 29
Αλεξάνδρου, Παύλου, Ιωάννου πατρ. Κων/πόλεως 30	Κατάθεση Αγίας Ζώνης της Θεοτόκου 31					

Το Δημοτικό Θέατρο

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΦ

09

2021

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
		Αρχή της Ινδίκτου, Συμεών Στυλέρου, Ιησού του Ναυή 1	Μάμοντος μάρτ., Ιωάννη του Νηστευτή 2	Ανθίμου ιερομάρτ., Θεοκτίστου σσ., Χαρίτωνος μάρτ. 3	Μωυσέως προφ. Βαβύλα, Ερμιόνης 4	ΙΑ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ζαχαρίου προφήτου πατρός Προδρόμου 5
Ανάμνηση του εν Χώναις αύματος Αρχαγγ. Μιχαήλ Καλοδόχης 6	Σώζοντος μάρτυρος, Ευμυκίου & Ονησιφόρου αποστόλου 7	✠ Το Γενέσιο της Θεοτόκου, Αβνασίου 8	Των Θεοπατόρων Ιωακείμ & Άννης 9	Μηννοδώρας, Μητροδώρος, Νυμφοδώρος 10	Θεοδώρας οσίας, Ευανθίας μάρτυρος 11	ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΗΣ, Αυτονόμου ιερομ. Χρυσοστόμου Σμύρνης 12
Κορνηλίου Εκατοντάρχου, Αριστείδου μάρτ. 13	✠ Η ΥΨΩΣΗ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 14	Νικήτα μάρτ., Φιλοθέου οσίου, Συμεών 15	Ευφημίας μεγαλομ., Μελιτινής μάρτ. 16	✠ Σοφίας, Πίσεως, Ελπίδος & Αγάπης μαρτύρων 17	Ευμενίου επισκόπου Γορτυνης, Αριάδνης μάρτυρος 18	ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΗ, Τροφίμου, Σαββατίου & Δορυμέδοντος μάρτ. 19
Ευσταθίου μεγαλ., Ιλαρίωνος οσίου. 20	Ιωνά του προφ., Κοδράτου αποστόλου 21	Φωκά ιερομ., Ισαάκ & Μαρτίνου μάρτ. 22	Σύλληψη Προδρόμου, Νικολάου νεομ. 23	Παναγίας Μυρτιδιώτισσης, Θέκλας, Σίλουανού Αθωνίτου 24	Ευφροσύνης σσ., Παφνουτίου 25	Μετάσταση Ιωάννη του Θεολόγου 26
Αριστάρχου αποστόλου, Καλλιστράτου μάρτυρος 27	Βαρούχ προφ., Χαρίτωνος ομολ. Νεοφύτου & Αυξεντίου οσίων 28	Κυριακού αναχωρητού Πετρωνίας μάρτυρος 29	Γρηγορίου ιερομ. επισκόπου Αρμενίας 30			

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΦ

10

2021

Το κτίριο του παλαιού σταθμού του Αγίου Διονυσίου

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
				Ανανίου εκ των 70 Αποστ. Ρωμανού, Μελωδού, Ιωάννη	Κυπριανού ιερομ. & Ιουστίνης μάρτ.	Β' ΛΟΥΚΑ Διονυσίου Αρσεναγίου Δαμάριδος
				1	2	3
Ιεροθέου επ. Αθηνών, Δομνίκης μάρτυρος	Χαριτίνης, Ευδοκίμου & Μαμέλχθης μάρτ., Μεθοδίας	Θωμά αποστόλου, Ερωτιπίδος μάρτ.	Σεργίου & Βάκκου μεγαλομ., Πολυχρονίου ιερομάρτ.	Πελαγίας οσίας, Πελαγίας παρθενομάρτ., Ταΐσας οσίας	Ιακώβου απ. Αλφαίου, Ανδρονίκου & Αθανασίας	Γ' ΛΟΥΚΑ, Ευλαμπίου & Ευλαμπίας μαρτύρων, Θεοφίλου ομολ.
4	5	6	7	8	9	10
Φιλίππου εκ των 7 διακόνων, Θεοφάνους	Πρόβου, Ταράχου, Ανδρονίκου Συμεών	Κάρπου, Παύλου, Αγαθοδώρου μάρτ., Χρυσής νεομάρτ.	Ναζαρίου, Γερβασίου μάρτ., Κοσμά του Μελωδού	Λουκιανού, Σαβίνου οσίου, Βάρσου	Λογγίνου Εκατοντάρχου	Δ' ΛΟΥΚΑ (Ζ' Οικ. Συνόδου), Παπé προφήτου
11	12	13	14	15	16	17
ΛΟΥΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ, Μαρίνου μάρτυρος	Ιωήλ προφήτου, Ουάρου μάρτυρος	Αρτεμίου, Γερασίου Κεφαλ., Ματρώνης	Χριστοδούλου εν Πάτμω, Ιλαρίωνος, Σωκράτους μάρτυρος	Αβερκίου επισκ. Ιεραπόλεως, Των εν Εφέσω 7 Παίδων	Ιακώβου Αδελφοθέου, Ιγνατίου πατρ. Κων/πόλεως	ΣΤ' ΛΟΥΚΑ, Αρέθα μεγαλ., Σεβαστιανής μάρτ.
18	19	20	21	22	23	24
Ταβιθάς, Μαρκιανού & Μαρτυρίου μαρτύρων	✠ Δημητρίου μεγαλομ. του Μυροβλήτου	Νέστορος μάρτ., Πρόκλης συζ. Πιλάτου	✠ ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, Επέτειος του ΟΧΙ	Αναστασίας της Ρωμίας, Αβραμίου οσ.	Κλεόπα & Αρτεμά αποστόλων, Ζηνοβίου & Ζηνοβίας μαρτύρων	Ε' ΛΟΥΚΑ, Στάχως, Απελλού, Αριστοβούλου εκ των 70 Αποστόλων
25	26	27	28	29	30	31

Η «Τερψιθέα του Πειραιά», έργο του Β. Χατζή. Η πλατεία και οι κήποι στα τέλη του 19ου αιώνα

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

11

2021

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
✠ Κοσμά & Δαμιανού Αναργύρων, Δαβίδ οσίου εν Ευβοία 1	Ακινδύνου, Πηγασίου, Ελπιδοφόρου, Ανεμιοδίστου μαρτύρων 2	Ακεμιμά, Λειβαλά Ιωσήφ μαρτ., Γεωργίου Νεαπολίτου 3	Ιωαννικίου οσίου, Ερμαίου ιερομ., Νικάνδρου επ. Μύρων 4	Γαλακτίωνος & Επιστήμης μάρτ., Ερμά & Λίνου αποστόλων 5	Παύλου Κων/πόλεως ομολογ., Λουκά οσίου 6	Ζ' ΛΟΥΚΑ των εν Μελιτινή 33 Μαρτ., Λαζάρου θαυματουργού 7
Σύναξη Παμ. Ταξιαρχών, Μιχαήλ & Γαβριήλ 8	Νεκταρίου Αιγίνης, Ονησιφόρου μάρτ., Θεοκτίστης οσίας 9	Ολυμπά, Ροδίωνος, Εράστου Αρσενίου 10	Μηνά μεγαλ., Βίκτωρος & Βικεντίου μαρτύρων 11	Ιωάννου Ελεήμονος, Νείλου Ασκητού, Νείλου Μυροβλύτου 12	✠ Ιωάννου Χρυσοστόμου, Δαμασκηνού νεομ. εκ. Γαλατά 13	Η' ΛΟΥΚΑ, Φιλίππου αποστόλου, Κωνσταντίνου νεομ. Υδραίου 14
Γουρία Σαμμωνά, Αβίβου μάρτ., (αρχή νηστείας Χριστουγέννων) 15	Ματθαίου του αποστ. & Ευαγγελιστού 16	Γρηγορίου, Γενναδίου & Μαξίμου Κων/πόλεως 17	Πλάτωνος μεγαλομάρτ., Ρωμανού μάρτ., Ζακχαίου διακ. 18	Αβδίου προφ., Βαρλαάμ μάρτ., Ηλιοδώρου μάρτυρος 19	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου 20	✠ ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ 21
Αρχίππου, Φιλήμονος, Ορησίμου αποστ. Ιακώβου 22	Αμφιλοχίου επισκ. Ικονίου, Σιανίου ομολογητού 23	Κλήμεντος, Πέτρου, Ερμούγενους & Φιλουμένου 24	✠ Αικατερίνης & Μερκουρίου μεγαλ. 25	Στυλιανού Παφλαγόνος, Νίκωνος του «Μετανοείτε», Γεωργίου μεγαλ. 26	Ιακώβου του Πέρσου, Θεοδοσίου εν Τυρνόβω 27	ΙΓ' ΛΟΥΚΑ, Στεφάνου ομολ., Ειρηνάρχου 28
Παραμόνου & 370 μαρτ., Φαίδρου μάρτ., Διονυσίου επισκ. 29	✠ Ανδρέου αποστ. του Πρωτοκλήτου, Φρουμεντίου επισκ. Αιθιοπίας 30					

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

12

2021

Ο σταθμός Θεσσαλονίκης

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
		Ναούμ προφήτου, Φιλαρέτου Ελεήμονος, Θεοκλήτου αρχ. Λακεδαιμονίας 1	Αββακούμ προφ. Μυρόνης μάρτ., Κυρίλλου Φιλεώτου, Πορφυρίου 2	Σοφονίου προφ., Αγγελή νεομάρτ. εν Χίω 3	✠ Βαρβάρας μεγαλομ., Ιωάννου Δαμασκηνού, Σεραφείμ επισκ. 4	Ι' ΛΟΥΚΑ Σάββα ηγιασμ., Διογένους μάρτ. 5
✠ Νικολάου αρχιεπισκόπου Μύρων, Νικολάου νεομάρτ. Καραμάνου 6	Αμβροσίου Μεδιολάνων, Γερασίου 7	Σωσθένους, Απολλώ, Τυχικού αποστ., Παταπίου οσίου 8	Σύλληση Αγ. Άννης, Άννης προφήτιδος 9	Μηνά Καλλικελάδου, Ερμογένους, Ευγράφου μαρτύρων 10	Δανιήλ & Λουκά των Στυλιτών 11	ΙΑ' ΛΟΥΚΑ, Σπυρίδωνος θαυματουργ., Ιωάννου επισκ. Ζιχνών 12
Ευστρατίου, Αυξεντίου, Ορέστου, Λουκίας μαρτύρων 13	Θύρσου, Φιλήμονος, Απολλωνίου, Αρριανού μαρτύρων 14	Ελευθερίου ιερομάρτυρος & Ανθίας μητρός αυτού 15	Αγγαίου προφ., Θεοφανούς βασ., Μοδέστου Ιεροσολύμων 16	Διονυσίου Ζακύνθου, Δανιήλ προφ., Τριών Παίδων 17	Σεβαστιανού, Ζωής μαρτ., Δανιήλ 18	ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ, Βονιφατίου, Άρεως, Ευτυχίου μ. 19
Ιγνατίου του Θεοφόρου, Ιωάννου 20	Ιουλιανής & των συν αυτή 500 μαρτύρων, Θεμιστοκλέους 21	Αναστασίας Φαρμακολυτρίας 22	Των εν Κρήτη 10 Μαρτ., Ναούμ φωτιστού 23	Ευγενίας οσιομ. Βασίλας & Αχαϊκού μαρτ. 24	✠ Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ 25	ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΗ, Σύναξη Υπεραγίας Θεοτόκου 26
✠ Στεφάνου Πρωτομάρτ., Θεοδώρου 27	Των εν Νικομηδεία Δισμυρίων μαρτ. 28	Υπό Ηρώδου ανααιρεθέντων 14.000 υπητών 29	Ανυσίας, Φιλεραίτου, Λέοντος 30	Μελάνης οσίας, Ζωτικού αφρανιστράφου 31		